

Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Kolbiel

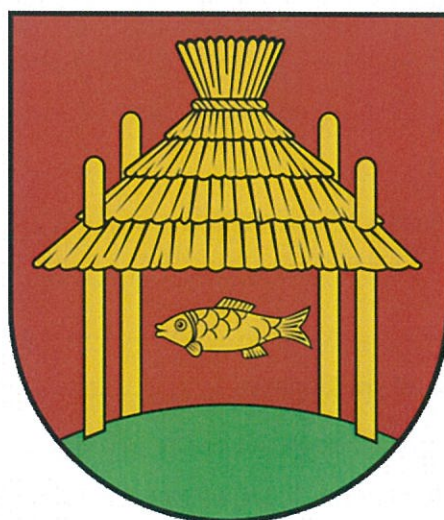
Załącznik

do Uchwały Nr XII/86/2015

Rady Gminy Kolbiel

z dnia 29 grudnia 2015 r.

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY KOŁBIEL NA LATA 2015-2020

SPIS TREŚCI

WSTĘP	4
I. AKTUALNA SYTUACJA SPOŁECZNO-GOSPODARCZA NA OBSZARZE OBJĘTYM WDRAŻANIEM PLANU	5
1. Informacje ogólne	5
2. Zagospodarowanie przestrzenne	9
3. Komunikacja	30
4. Infrastruktura techniczna	32
Zaopatrzenie w wodę	32
Zagospodarowanie ścieków	32
Zaopatrzenie w energię	33
Zaopatrzenie w gaz	35
5. Środowisko przyrodnicze	35
Opis środowiska przyrodniczego gminy	35
Formy ochrony przyrody i krajobrazu	37
6. Dziedzictwo kulturowe	43
Kultura ludowa	43
Materialne dziedzictwo historii obszaru gminy	48
7. Gospodarka	57
8. Infrastruktura społeczna	60
Edukacja	60
Służba zdrowia	64
Sport i rekreacja	64
9. Uwarunkowania społeczne	65
Poziom wykształcenia	65
Bezrobocie	66
Przeciwdziałanie patologiom społecznym	67
Współpraca gminy z organizacjami pozarządowymi	71
II. POWIĄZANIA PROJEKTU/ÓW Z INNYMI REALIZOWANYMI NA TERENIE GMINY/POWIATU/WOJEWÓDZTWA	73
III. CELE WYZNACZONE W PLANIE ROZWOJU LOKALNEGO ...	79

IV. SYSTEM WDRAŻANIA	80
Finansowanie	80
Zarządzanie	80
Instytucja wdrażająca Plan Rozwoju Gminy	80
V. SPOSOBY MONITOROWANIA, OCENY I KOMUNIKACJI SPOŁECZNEJ	81
System monitorowania	81
Sposoby oceny Planu Rozwoju Lokalnego Gminy Kołbiel	81
VI. PODSUMOWANIE	82
VII. SPIS RYSUNKÓW	83
VIII. SPIS ZDJĘĆ	83
IX. SPIS TABEL I WYKRESÓW.....	84

WSTĘP

Czas realizacji Planu określa się na lata 2015-2020. Plan Rozwoju Lokalnego jest kompleksowym dokumentem określającym strategię społeczno-gospodarczą Gminy Kołbiel w kolejnym okresie programowania Unii Europejskiej, a także wskazuje planowane działania w latach późniejszych .

Plan Rozwoju Lokalnego przedstawia sytuację społeczno-ekonomiczną Gminy, formułuje cele i zawiera opis strategii zmierzającej do osiągnięcia rozwoju społecznego oraz gospodarczego. Określa planowane inwestycje i wskazuje kierunki zaangażowania środków funduszy strukturalnych i środków własnych gminy.

Dokument oparty został na założeniach ujętych w aktualnym studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz wnioskach mieszkańców gminy.

Plan Rozwoju Lokalnego 2015 - 2020 będzie służył jako punkt odniesienia dla działań o charakterze rozwojowym, podejmowanych z zasobów środków własnych, jak również pozwoli określić wysokość inwestycji z funduszy unijnych.

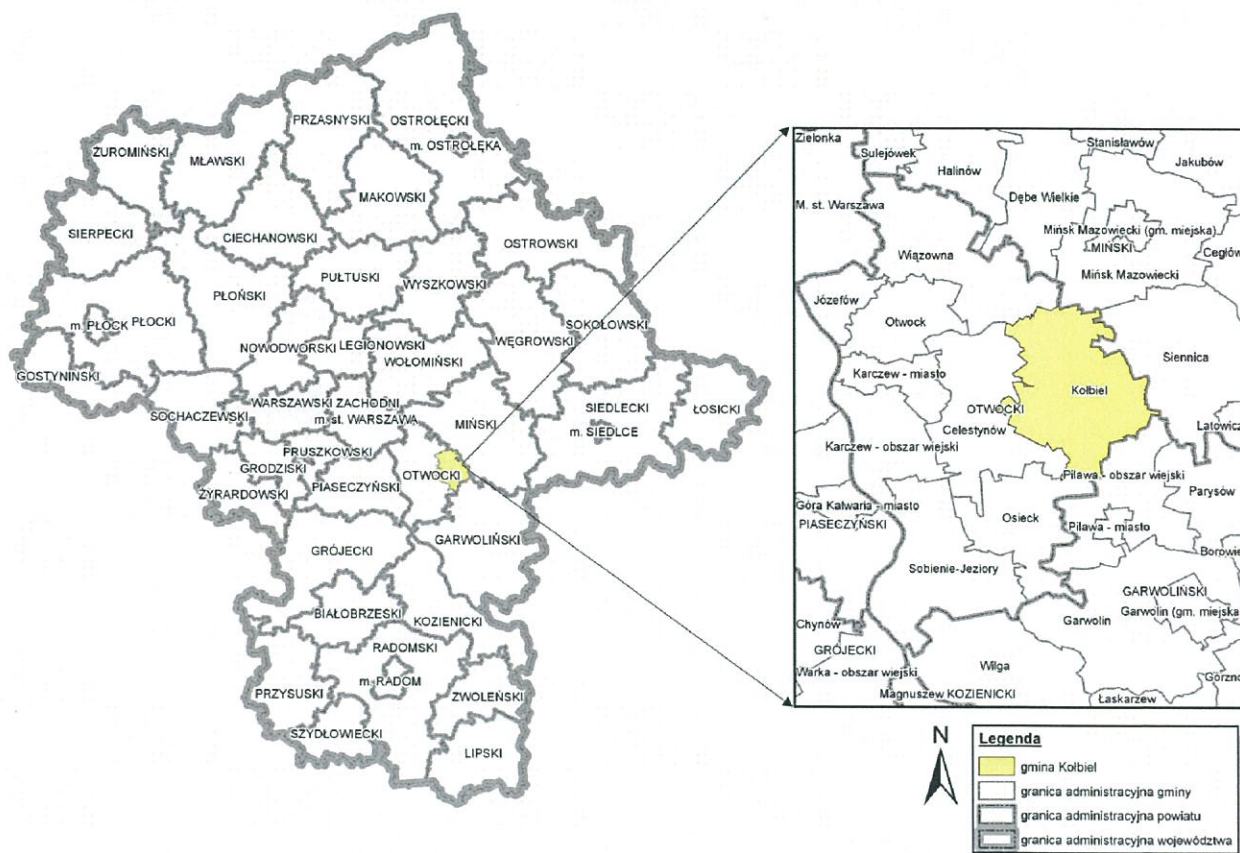
I. AKTUALNA SYTUACJA SPOŁECZNO-GOSPODARCZA NA OBSZARZE OBJĘTYM WDRAŻANIEM PLANU

1. Informacje ogólne

Gmina Kolbiel położona jest we wschodniej części województwa mazowieckiego. Graniczy od północy z gminą Wiązowna i Mińsk Mazowiecki, od wschodu z gminą Siennica, od południowego wschodu z gminą Pilawa, od południowego zachodu z gminą Osieck oraz od zachodu z gminą Celestynów.

Głównym ośrodkiem gminy jest wieś Kolbiel. Jako centrum administracyjno-usługowe, Kolbiel jest oddalona: 17 km od Mińska Mazowieckiego, 50 km od Siedlec, 49 km od Warszawy, 15 km od Otwocka.

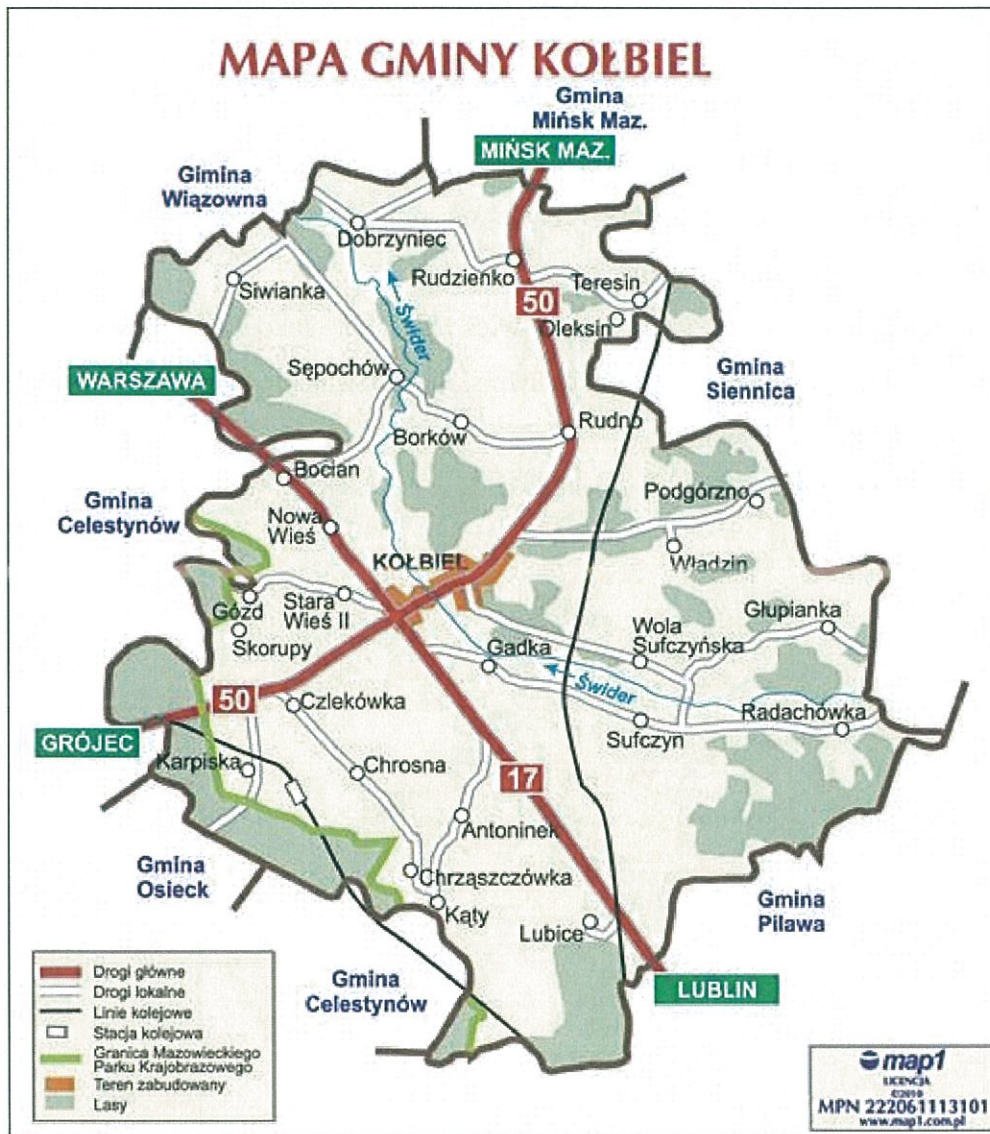
Rysunek 1. Położenie gminy Kolbiel na tle województwa mazowieckiego i powiatu otwockiego.

Przez teren gminy przebiega droga krajowa Nr 17 Warszawa - Lublin - Zamość - Hrebenne (granica państwa) realizująca powiązania o znaczeniu międzynarodowym i krajowym oraz droga krajowa nr 50 o znaczeniu międzynarodowym Sochaczew - Siedlce - Terespol.

Rysunek 2. Mapa gminy Kolbiel

Źródło: www.kolbiel.pl

Powierzchnia 106 km² stawia gminę w grupie mniejszych obszarowo, zaś liczba mieszkańców 8173 osób w grupie średnich. Gęstość zaludnienia 76 osób/1km² jest zbliżona do średniej gęstości na obszarach wiejskich w woj. mazowieckim, jest jednak niższa od gęstości zaludnienia w powiecie otwockim wynoszącej 197 osób/ 1 km.

Wykres 1. Liczba mieszkańców gminy Kołbiel w latach 1995-2014.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych.

Cechą charakterystyczną gminy jest wysoki stopień koncentracji ludności we wsi gminnej. Kołbiel liczy 23% ogólnej liczby mieszkańców gminy (1887 mieszkańców). Ponadto do najważniejszych ośrodków osadniczych gminy należą wieś Kąty i Rudzienko liczące ponad 500 mieszkańców oraz Gadka i Chrosna liczące ponad 400 mieszkańców. Do miejscowości o najniższej liczbie mieszkańców (mniej niż 100) należą wieś Antoninek, Borków, Gózd, Nowa Wieś, Podgórzno, Skorupy, Stara Wieś Druga.

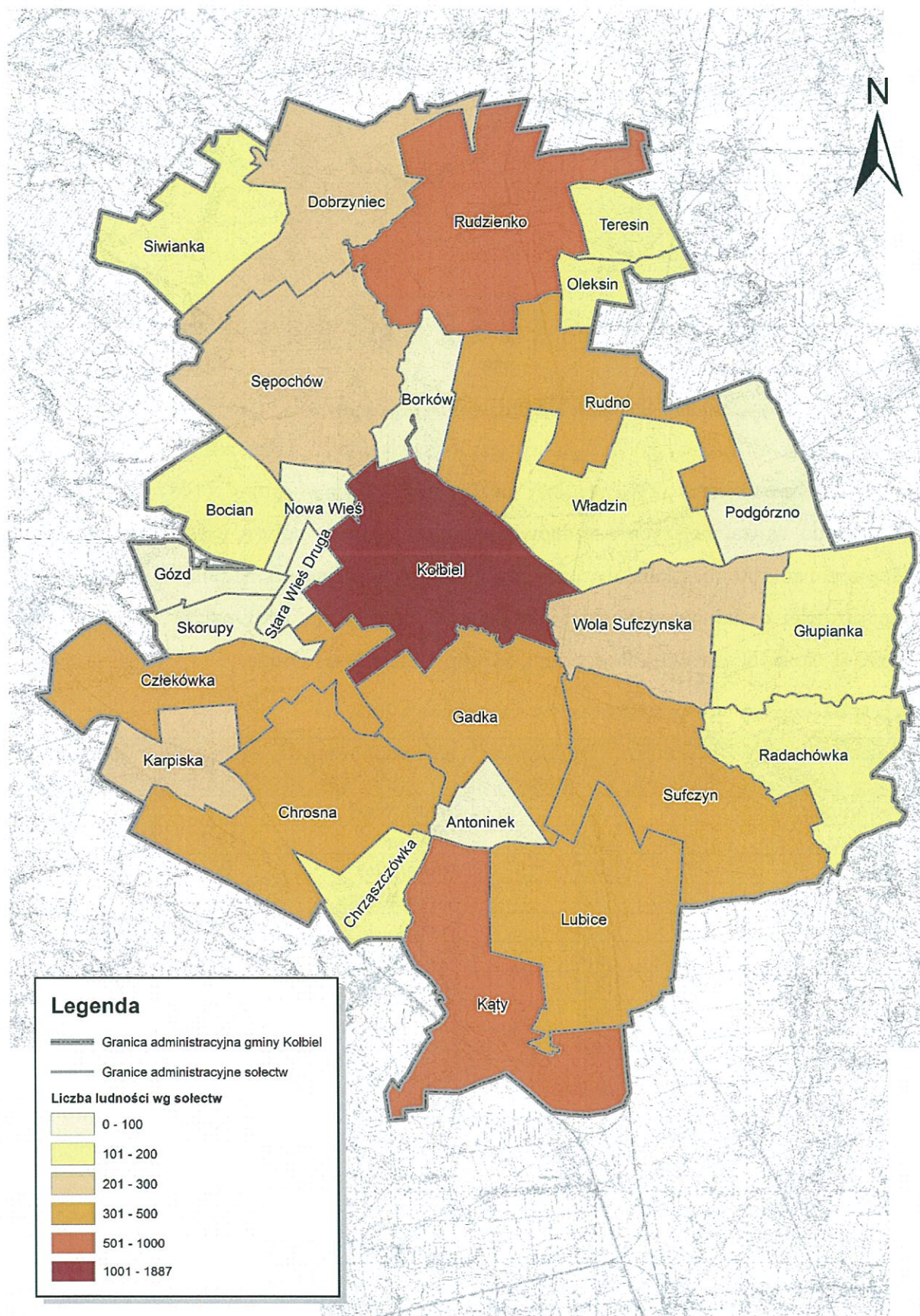
Tabela 1. Liczba ludności poszczególnych sołectw, stan na rok 2013.

Sołectwo gminy Kołbiel	liczba ludności	% ludności gminy	Sołectwo gminy Kołbiel	liczba ludności	% ludności gminy
Antoninek	88	1,1	Nowa Wieś	49	0,6
Bocian	192	2,4	Oleksin	119	1,5
Borków	57	0,7	Podgórzno	96	1,2
Chrosna	428	5,3	Radachówka	146	1,8
Chrzaszczówka	173	2,1	Rudno	424	5,2
Człkówka	386	4,8	Rudzienko	667	8,2
Dobrzyniec	246	3,0	Sępochów	216	2,7
Gadka	445	5,5	Siwianka	137	1,7
Głupianka	133	1,6	Skorupy	88	1,1
Gózd	60	0,7	Stara Wieś Druga	57	0,7
Karpiska	231	2,9	Sufczyn	322	4,0
Kąty	538	6,6	Teresin	133	1,6
Kołbiel	1887	23,3	Władzin	138	1,7
Lubice	395	4,9	Wola Sufczyńska	249	3,1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Kołbiel.

Rysunek 3. Liczba mieszkańców gminy Kolbiel w roku 2013 w rozróżnieniu na poszczególne sołectwa.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Kolbiel.

2. Rozwój gminy a kształtowanie zagospodarowania przestrzennego jej terenu.

2.1. Struktura funkcjonalno-przestrzenna gminy

Struktura funkcjonalno-przestrzenna gminy Kołbiel została ukształtowana w wielowiekowym procesie osadnictwa wiejskiego i związanej z tym uprawy roli. Doliny rzeczne zostały zamienione na użytki zielone, a wykarczowane fragmenty wysoczyzn polodowcowych – zajęte na pola uprawne. Działalność człowieka spowodowała zmiany w krajobrazie.

Podstawę obecnego układu przestrzennego gminy tworzą dwie, krzyżujące się ze sobą drogi krajowe – nr 50 i nr 17 oraz linie kolejowe nr 7 i nr 13. Budownictwo mieszkalne w gminie rozwijało się przede wszystkim na potrzeby ludności zamieszkującej teren gminy. Jednakże w ostatnich latach obserwuje się rozwój budownictwa mieszkalnego dla potrzeb ludności nie będącej rdzennymi mieszkańcami gminy, ale zamierzającej się osiedlić na jej terenie (głównie są to osoby pracujące w Warszawie).

Zwarta zabudowa mieszkaniowa występuje głównie w gminnej miejscowości - Kołbiel, gdzie zgrupowana jest zabudowa usług w tym usług publicznych. W Kołbieli zabudowa w zdecydowanej większości ma charakter niskiej zabudowy wolnostojącej, często z usługami w parterze budynków, na niewielkich działkach. W centrum wsi Kołbiel zlokalizowany jest rynek, a w jego południowej części znajduje się zespół kościelny, z kościołem pw. św. Trójcy, wykonanym z czerwonej cegły i stanowiącym dominantę zespołu urbanistycznego, na który składają się układ urbanistyczny rynku i zespół kościoła. Na terenie gminy jedynie we wsi Kołbiel występuje zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna, na którą składają się 2 budynki 4-kondygnacyjne.

Oddalając się od gminnej miejscowości, zabudowa rozluźnia się. We wschodniej części gminy dominuje zabudowa zagrodowa – miejscowości Teresin, Oleksin, Rudzienko, Rudno, Podgórzno, Głupianka, Wola Sufczyńska, Lubice, Kąty, Antoninek. Duże zmiany w zagospodarowaniu przestrzennym terenów wiejskich obserwować można w zachodniej części gminy, mowa tu między innymi o miejscowościach Bocian, Chrosna, Chrzaszczówka, Karpiska. W tych rejonach zabudowa zagrodowa ustępuje miejsca rozwijającej się zabudowie mieszkaniowej jednorodzinnej. Z kolei zabudowa letniskowa rozwija się na terenie miejscowości Radachówka, wschodniej części Sufczyna, Borków, południowej części Sępochowa, północnej części Siwianki.

Niektóre z miejscowości zlokalizowanych w granicach administracyjnych gminy mają charakter typowych ulicówek, należą do nich między innymi Chrosna, Chrząszczówka, Człkówka, Gózd, Kąty, Oleksin, Skorupy, Stara Wieś II, Teresin, Wola Sufczyńska. Fragmentem krajobrazu otwartego o kluczowym znaczeniu dla gminy Kołbiel jest objęta ochroną dolina rzeki Świder, która płynie przez środkową część gminy – ze wschodu na północny zachód. Ponadto do obszarów o naturalnym charakterze należy zaliczyć tereny otwarte, które stanowią grunty orne, łąki i pastwiska oraz tereny lasów i zadrzewień. Rozległe obszary wolne od zabudowy stanowią ponad 90% obszaru gminy, natomiast tereny zabudowane stanowią zaledwie 0,5% powierzchni gminy.

2.2. Kierunki rozwoju

Uznaje się, że generalnym celem polityki rozwojowej gminy jest: **„maksymalizacja poziomu rozwoju gospodarczego z jednoczesnym podnoszeniem standardu warunków życia mieszkańców gminy przy zachowaniu zasady zrównoważonego rozwoju”**.

Wyżej określony cel nadrzędny będzie realizowany w oparciu o cele strategiczne obejmujące:

- a) w zakresie polityki przestrzennej – tworzenia ładu przestrzennego poprzez segregację funkcji konfliktowych i tworzenie zespołów komplementarnych funkcji, rozbudowę systemów infrastruktury technicznej oraz systemu komunikacyjnego, tworzenie systemu terenów otwartych we współpracy z sąsiednimi gminami oraz instytucjami zarządzającymi obszarami chronionymi,
- b) w zakresie polityki gospodarczej – wzmocnienie pozycji gminy w strukturze funkcjonalnej regionu oraz w obszarze o największych wpływach aglomeracji warszawskiej, pozyskiwanie inwestorów strategicznych przy jednoczesnym wspieraniu małych firm, rozwój lokalnej przedsiębiorczości oraz lokalnego rynku pracy,
- c) w zakresie polityki ekologicznej – dalsza systematyczna poprawa warunków środowiska służących zdrowiu mieszkańców, ochrona zasobów przyrodniczych i więzi ekologicznych, wykorzystanie walorów przyrodniczych i kulturowych gminy dla rozwoju nowych funkcji, zwłaszcza obsługi turystyki, rekreacji oraz rozwoju zabudowy rekreacji indywidualnej.

Określony nadrzędny cel rozwoju gminy Kołbiel powinien być realizowany poprzez następujące działania w zakresie zmian w strukturze przestrzennej:

- wykorzystanie położenia i funkcji gminy w strukturze osadniczej województwa, różnorodnych związków zewnętrznych oraz terytorialnych warunków rozwoju dla podnoszenia jej atrakcyjności jako obszaru korzystnego do inwestowania,
- uzyskanie przestrzennej ciągłości terenów zurbanizowanych i terenów otwartych przy uwzględnieniu zasady eliminacji rozpraszania zabudowy, wykorzystanie terenów już zainwestowanych i uzbrojonych oraz maksymalnego zachowania terenów otwartych spełniających funkcję ekologiczną, przestrzenno-kompozycyjną i funkcjonalną,
- uzyskiwanie coraz wyższej sprawności funkcjonowania struktur przestrzennych poprzez korektę układu komunikacyjnego oraz podnoszenie stopnia wyposażenia w infrastrukturę techniczną,
- lokowanie zabudowy zagrodowej w zespołach, oddzielnie od zespołów zabudowy mieszkaniowej,
- dążenie do przeniesienia funkcji uciążliwych poza zespoły zabudowy mieszkaniowej, w tym m.in. rozdzielanie funkcji produkcyjnej i mieszkaniowej,
- realizacja zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej w gabarycie i formie oraz układzie zgodnym z istniejącą zabudową,
- przygotowanie terenów pod inwestycje mieszkaniowe – wyposażenie ich w infrastrukturę techniczną (wodociąg, kanalizacja), modernizację dróg i dostosowanie ich do parametrów zgodnych z przepisami odrębnymi,
- wykorzystanie położenia gminy w stosunku do układu dróg międzyregionalnych i regionalnych (droga ekspresowa S17, droga główna ruchu przyspieszonego nr 50) dla aktywizacji gospodarczej terenów gminy,
- stworzenie atrakcyjnych warunków dla rozwoju działalności gospodarczej, przygotowanie bazy terenowej pod inwestycje związane z działalnością gospodarczą.
- wspieranie modernizacji i remontów istniejących zasobów mieszkaniowych, szczególnie tych zlokalizowanych wzdłuż drogi krajowej nr 50 oraz przy rynku w Kołbieli,
- tworzenie warunków dla rozwoju handlu, gastronomii i rzemiosła, poprzez dopuszczenie lokalizacji usług niekolidujących z zabudową mieszkaniową w terenach o dominującej funkcji mieszkaniowej,

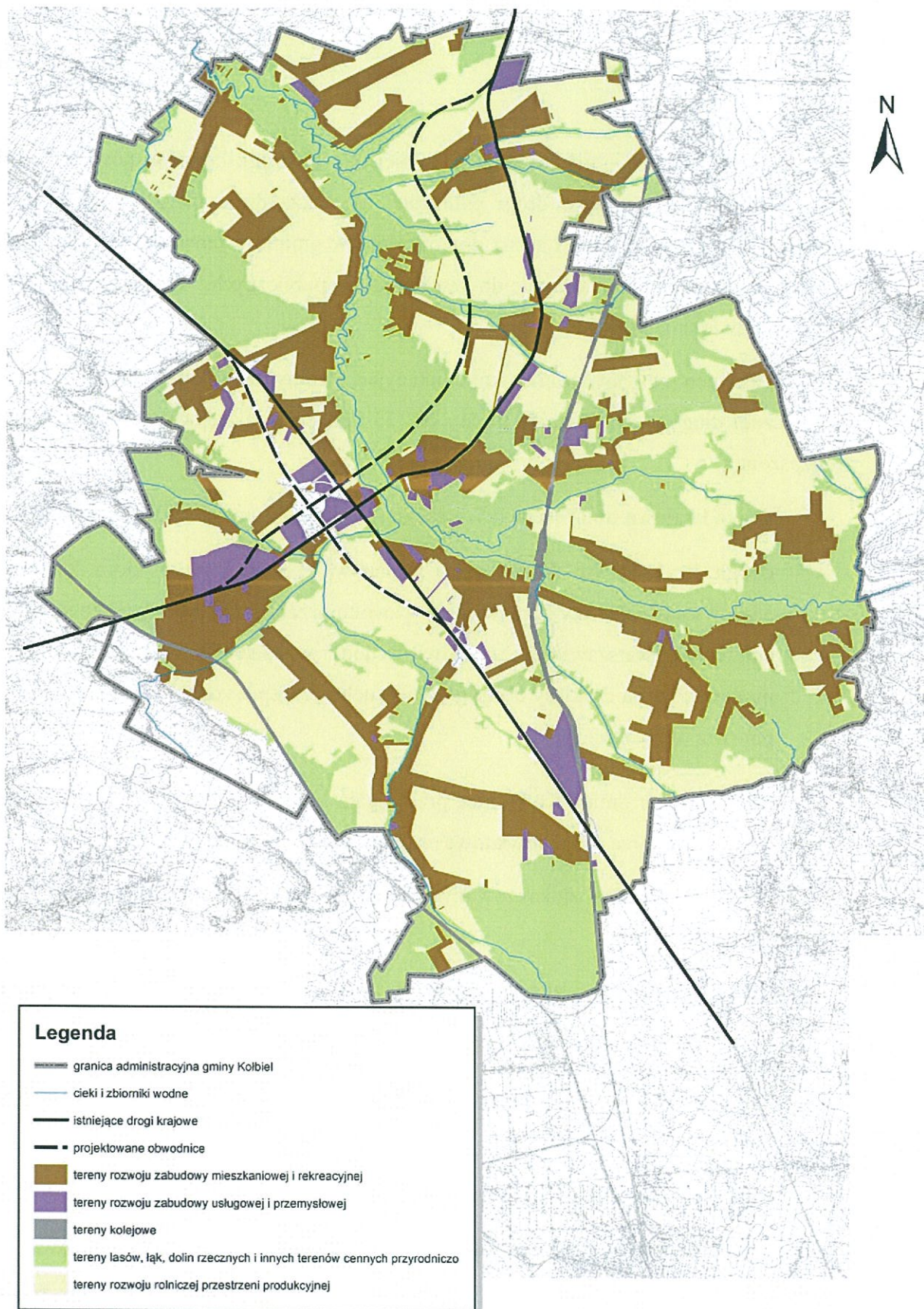
- rozwój funkcji usługowych przede wszystkim na terenie centrum gminnego zlokalizowanego w miejscowości Kołbiel.

Obszar centrum gminnego w Kołbieli wyodrębniony został w miejscu istniejącej i projektowanej koncentracji usług. Jest on również związany z koncentracją funkcji publicznych, które kreują obszary stające się miejscem kontaktów mieszkańców. Centrum gminne stanowi obszar o szczególnym znaczeniu dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców, poprawy jakości ich życia i sprzyjającym nawiązywaniu kontaktów społecznych. Dla identyfikacji przestrzennej centrum gminy w strukturze przestrzennej gminy istotne jest:

- ukształtowanie terenów publicznych w obrębie wskazanego centrum (m.in.: miejsc postojowych, terenów zieleni urządzonej),
- lokalizowanie na jego obszarze funkcji sprzyjających integracji społecznej, zwłaszcza z zakresu administracji publicznej, handlu, kultury, oświaty,
- uzupełnianie centrum zabudową wielofunkcyjną (usługową i mieszkaniową),
- kształtowanie zabudowy centrum gminy w sposób tworzący spójną kompozycję przestrzenną, podkreślającą rangę miejsca, m.in. poprzez wprowadzanie wysokiego standardu rozwiązań architektonicznych, technicznych i materiałowych,
- zapewnienie dobrej dostępności komunikacyjnej,
- niedopuszczenie do degradacji otaczających tereny publiczne obiektów,
- uporządkowanie informacji wizualnej (reklam i szyldów),
- wyposażenie w elementy małej architektury,
- tworzenie warunków komfortu przebywania,
- tworzenie warunków pieszej dostępności.

Rysunek 4. Uprozczone kierunki kształtowania struktury przestrzennej gminy.

Źródło: Opracowanie do zmiany Studium Uwarunkowań (...) Uchwała Rady Gminy Kołbieli Nr X/70/2015

3. Komunikacja

Sieć drogowo – uliczną gminy Kołbiel tworzą drogi: krajowe, powiatowe oraz gminne, które ustanowione są jako drogi publiczne, ale także drogi niezaliczone do kategorii dróg publicznych (wewnętrzne). Łączna długość dróg w gminie wynosi ok. 313 km. z czego 49 km stanowią drogi gminne zaliczone do kategorii dróg publicznych. Przez teren gminy przebiegają również dwie linie kolejowe.

Zewnętrzne powiązania komunikacyjne gminy Kołbiel zapewniają drogi krajowe (o łącznej długości na obszarze gminy ok. 25 km, posiadające w całości nawierzchnię twardą ulepszoną):

- **droga krajowa nr 17** (relacji Warszawa – Lublin – Zamość – Hrebenne – granica państwa)
- **droga krajowa nr 50** (relacji Ciechanów – Sochaczew – Góra Kalwaria – Mińsk Mazowiecki – Ostrów Mazowiecka) – swoim przebiegiem tworzy niepełny pierścień wokół aglomeracji warszawskiej, częściowo wchodzi w skład tzw. Dużej Obwodnicy Warszawy, modernizowana do klasy drogi głównej ruchu przyspieszonego z ograniczoną dostępnością poprzez węzły oraz zjazdy.

Przez obszar gminy Kołbiel nie przebiegają żadne drogi wojewódzkie. Wewnętrzny układ komunikacyjny tworzą drogi powiatowe oraz gminne.

W gminie Kołbiel zlokalizowanych jest dwanaście odcinków dróg powiatowych, o łącznej długości ok. 50,7 km:

Drogi gminne mają łączną długość ok. 49 km, w tym ok. 26 km to drogi utwardzone

Przez obszar gminy przebiegają dwie linie kolejowe:

- **linia kolejowa nr 7** (relacji Warszawa Wschodnia – Lublin – Dorohusk – granica państwa)
- **linia kolejowa nr 13** (relacji Krusze – Pilawa)

Gmina Kołbiel jest obsługiwana przez komunikację autobusową i kolejową. Komunikacja autobusowa odgrywa istotną rolę w przewozach wewnątrzgminnych oraz w powiązaniach

regionalnych. Prowadzona jest głównie po drodze krajowej nr 17 (połączenia z Warszawą, Garwolinem i Lublinem) i po drodze krajowej nr 50 (powiązania z Mińskiem Mazowieckim). Połączenia komunikacji autobusowej są możliwe również na trasach do Otwocka i Celestynowa.

Gmina ma dość dogodny układ połączeń autobusowych zewnętrznych. Jednakże sieć relacji obsługujących powiązania wewnątrzgminne jest zbyt rzadka i występują na niej niskiej częstotliwości kursowania. Ogólna długość sieci tras komunikacji autobusowej na terenie gminy wynosi ok. 46 km.

Ze względu na przebieg linii kolejowej Warszawa Wschodnia – Otwock – Pilawa – Dęblin – Lublin – Dorohusk na obrzeżach gminy, komunikacja kolejowa nie odgrywa dużej roli w jej obsłudze. Na obszarze gminy zlokalizowane są dwa przystanki osobowe komunikacji kolejowej (Kołbiel, Chrosna), umożliwiające mieszkańcom dojazd do Otwocka i Warszawy lub Pilawy i Dębłina.

Aktualny wewnętrzny układ komunikacyjny gminy Kołbiel nie wykazuje braków w zakresie gęstości sieci dróg. Jednakże stan techniczny dróg gminnych nie jest zadowalający, wpływ na ich jakość ma przede wszystkim zła nawierzchnia. Zaledwie 53% długości wszystkich dróg jest utwardzone (drogi o nawierzchni twardej i twardej ulepszonej). Drogi w większości przypadków wymagają przebudowy (utwardzenia nawierzchni i budowy chodników) oraz miejscami modernizacji. W obecnym stanie nie mogą one pełnić prawidłowo funkcji realizacji powiązań wewnątrzgminnych, międzygminnych bliskiego zasięgu oraz prawidłowej obsługi zagospodarowania terenów do nich przylegających.

Drogi krajowe zapewniają dogodne połączenia gminy Kołbiel z Warszawą i najbliższymi miastami oraz z gminami, przez które przebiegają. Ogromne uciążliwości dla miejscowości gminnej generuje skrzyżowanie dróg krajowych nr 17 i nr 50 o dużym natężeniu ruchu. Stwarza ono zagrożenie dla bezpieczeństwa i warunków zamieszkania w miejscowości, głównie w zakresie hałasu, wibracji oraz skażenia powietrza spalinami. Ponadto skrzyżowanie dróg krajowych, silnie obciążonych ruchem tranzytowym, powoduje ogromne zatory drogowe, które utrudniają komunikację wewnątrzgminną. Dodatkowym aspektem pogarszającym bezpieczeństwo jest struktura ruchu na drodze nr 50, prowadzącej ciężarowy ruch tranzytowy. Stwarza

to niebezpieczeństwo dla ruchu pojazdów i pieszych, gdyż droga przebiega przez centrum Kołbieli.

W związku z występującymi uciążliwościami planowane jest na obszarze gminy Kołbiel przełożenie dróg krajowych nr 17 oraz nr 50 (budowa obwodnicy Kołbieli po trasie DK17 i DK50) wraz z dwupoziomowym węzłem w miejscu ich przecięcia. Droga nr 17 będzie rozbudowywana do parametrów drogi ekspresowej, natomiast droga nr 50 do parametrów drogi głównej ruchu przyspieszonego. Powstanie obwodnicy umożliwi uporządkowanie ruchu kołowego w miejscowości Kołbiel oraz na obszarze całej gminy, poprawi również warunki zamieszkania i bezpieczeństwo w centrum miejscowości. Dostosowania do obowiązujących przepisów wymaga również stan i parametry pozostałych dróg.

4. Infrastruktura techniczna

4.1. Zaopatrzenie w wodę

Gmina korzysta z nisko położonych zasobów wód podziemnych, jednakże często nie spełniają one wymogów rozporządzenia o zbiorowym zaopatrzeniu ludności w wodę. Stacje uzdatniania wody istnieją we wsiach Bocian i Człkówka. Obecnie stacja w Człkówce jest wyłączona z eksploatacji. Woda pobierana jest z ujęcia Bocian, wyposażonego w trzy studnie o wydajności 110 m³/h, 132 m³/h oraz 120 m³/h co stanowi wartość w zupełności wystarczającą dla zaopatrzenia gminy w wodę. Stacja uzdatniania wody wyposażona jest m.in. w studnie nr 2, nr 3 i nr 4, odstojnik wód popłucznych, złożo filtracyjne oraz dwa zbiorniki wyrównawcze o pojemności użytkowej 200 m³ każdy, planowana jest budowa trzeciego zbiornika wyrównawczego. Gmina jest zwodociągowana niemal w 100%. Sieć wodociągowa ma długość ok. 125 km.

4.2. Zagospodarowanie ścieków

Na terenie Gminy funkcjonuje obecnie 34,2 km sieci kanalizacji sanitarnej. Kanalizacja została doprowadzona do 3896 gospodarstw domowych. Ilość ścieków odprowadzana systemem kanalizacyjnym w 2011 r. wg danych GUS wyniosła 65 dam³. Widać olbrzymią dysproporcję w stosunku do ilości osób i podmiotów korzystających z komunalnego wodociągu.

System sieci kanalizacyjnej działa w oparciu o gminną oczyszczalnię ścieków typu mechaniczno-biologicznego zlokalizowaną w Kołbieli. Oczyszczalnia została oddana do użytku w 2007 r. Przepustowość oczyszczalni wynosi po uruchomieniu drugiego zbiornika SBR 1500 m³/d. Przyjmuje ona w ciągu doby ok. 80m³ ścieków dowożonych wozami asenizacyjnymi oraz ok. 250 m³ z sieci kanalizacyjnej.

Biologiczna część oczyszczalni pracuje w systemie SBR (sekwencyjne reaktory porcjowe), w oparciu o metodę niskoobciążonego osadu czynnego. Osady ściekowe w oczyszczalni poddawane są mechanicznemu zagęszczeniu, odwodnieniu i higienizacji. Sprasowany osad składowany jest na składowisku osadu. Oczyszczone ścieki odprowadzane są rowem melioracyjnym do odbiornika – rzeki Świder.

Sieć kanalizacji deszczowej jest słabo rozwinięta. Odprowadzenie wód deszczowych odbywa się w oparciu o przydrożne rowy i muldy podłużne. W głównych ulicach Kołbieli – 1 Maja, ul. Stefczyka, ul. Szkolnej występują wpusty uliczne z odprowadzeniem wód deszczowych do kanalizacji i rowów. Woda deszczowa odprowadzana jest do miejscowych odbiorników jakimi są rzeka Świder i Antoninka.

4.3 Zaopatrzenie w energię

Gmina Kołbiel nie posiada własnego źródła zasilania energią elektryczną SN 15 kV. Zasilana jest ze źródeł zewnętrznych, zlokalizowanych na terenie gmin sąsiednich. W podstawowym układzie prawie wszystkie wsie gminy (z wyjątkiem Siwianki) zasilane są ze stacji transformująco-rozdzielczej 110/15kV w Mińsku Mazowieckim. Stacja ta jest ogólnie w dobrym stanie technicznym, posiada dwa transformatory o mocach po 25 MV A, lecz w obciążeniach szczytowych pobór mocy zbliża się do mocy zainstalowanej. Występują problemy z dyspozycją mocy. Nowe obiekty, zwłaszcza przemysłowe, mogą mieć problemy z zaopatrzeniem w energię elektryczną. W związku z powyższym wybudowano nową rozdzielnię elektryczną w Kołbieli z doprowadzeniem energii elektrycznej z Woli Karczewskiej. Co sprawiło, iż warunki dostawy energii elektrycznej dla istniejących odbiorców poprawiły się. Dla przyszłych odbiorców również są nowe możliwości przyłączeń. Istnieje jednak obawa, że wraz z rozwojem gminy źródła dostawy energii elektrycznej mogą okazać się niewystarczające.

Źródłem rezerwowego zasilania gminy są stacje 110/15kV w Pilawie i Otwocku.

Szczególnie duże znaczenie ma stacja w Pilawie, która będąc w dobrym stanie technicznym i dysponując wystarczającą mocą zainstalowaną w transformatorach 110/15kV (16 + 25 MV A) stanowi pełnowartościową rezerwę zasilania, zdolną w razie potrzeby przejąć zasilanie gminy Kołbiel. W wyjątkowych sytuacjach zasilanie gminy może przejąć również stacja 110/15kV położona w Otwocku. Wszystkie stacje 110/15kV będące dla gminy Kołbiel podstawowym lub rezerwowym źródłem energii elektrycznej SN 15kV są ogólnie w dobrym stanie technicznym, posiadają po dwa transformatory mocy oraz pierścieniowe zasilanie niezależnymi liniami wysokiego napięcia 110kV.

Przeciętnym odbiorcą energii elektrycznej niskiego napięcia w gminie Kołbiel (poza wsią gminną) są małe i średnie gospodarstwa rolne pobierające energię o mocy szczytowej 5 – 7,5 kV. Nieliczne gospodarstwa specjalistyczne i wysokotowarowe pobierają więcej mocy. Wieś gminna Kołbiel jest stosunkowo dużym odbiorcą energii elektrycznej o łącznej mocy zainstalowanej na transformatorach 15/0,4kV wynoszącej ok. 2,5MV A, co jest wielkością charakterystyczną dla małych miast.

Energia odnawialna

Przez gminę przepływa rzeka Świder mająca potencjał do wykorzystania energetycznego. Na terenie gminy Kołbiel znajdują się budowle piętrzące na Świdrze: w miejscowościach Kołbiel, Wola Sufczyńska, Sufczyn, Radachówka i Siwianka. Istnieją potencjalne możliwości wykorzystania energetycznego rzeki Świder, jednak jest ona w granicach gminy Kołbiel objęta rezerwatem przyrody oraz obszarem Natura 2000, w związku z czym wszystkie inwestycje muszą być zgodne z właściwymi przepisami odrębnymi obowiązującymi na ich obszarze.

Ponadto gmina posiada dogodne warunki do realizacji inwestycji z zakresu fotowoltaiki i instalacji solarnych. Nie przewiduje się możliwości budowy turbin wiatrowych, ze względu na niską rentowność takich przedsięwzięć w granicach administracyjnych gminy. Natomiast realizacja elektrociepłowni na biogaz jest możliwa do realizacji tylko przy akceptacji lokalnych społeczności i władz.

4.4 Zaopatrzenie w gaz

Przez teren gminy przebiegają gazociągi wysokiego ciśnienia Ø100 i Ø 500. Są to: magistrała Ø500 relacji Puławy-Warszawa, ze stacjami w Człkówce (8000 m³/h) i Lubicach (3000 m³/h), oraz odgałęzienie Ø100 od ww. magistrali do Mińska Mazowieckiego ze stacją w Rudzienku/Teresinie (1500 m³/godz.). Wymienione stacje redukcyjno-pomiarowe I stopnia dają mieszkańcom możliwość korzystania z gazu ziemnego średniego ciśnienia na potrzeby bytowo-gospodarcze i grzewcze. Gmina posiada wysoki stopień gazyfikacji. Większość wsi ma dostęp do sieci gazowej. Planowane jest pokrycie całego terenu gminy siecią gazową.

5. Środowisko przyrodnicze

5.1. Opis środowiska przyrodniczego gminy.

Rzeźba terenu gminy, która położona jest w obrębie wysoczyzny morenowej płaskiej, jest słabo zróżnicowana. Wysokości bezwzględne zawierają się między ok. 108 m n.p.m. w północno-zachodniej części gminy a ok. 153 m n.p.m. w części zachodniej. Spadki terenu w gminie nie przekraczają 5%. Obszar ten przecięty jest doliną rzeki Świder, która ma szerokość od 200 do 750m. Rzeka przepływa przez środkową część gminy, jej kręty przebieg odpowiada za obecność charakterystycznych zakoli (meandrów) i starorzeczy na odcinku poniżej drogi Góra Kalwaria – Mińsk Mazowiecki. Świder przyjmuje kilka dopływów na odcinku w granicach gminy. Płaska Równina Garwolińska urozmaicona jest przez plejstoceńskie wydmy, które występują lokalnie w zachodniej części gminy oraz w okolicach wsi Kołbiel, Władzin oraz Podgórzno. Krajobraz gminy nieustannie się zmienia. Rzeźbę terenu przekształcają zarówno naturalne zjawiska, takie jak erozja wodna czy wietrzna, jak i działalność człowieka, który m.in. prowadzi eksploatację surowców budowlanych, modyfikując formy rzeźby terenu.

Najistotniejszą rzeką gminy Kołbiel jest Świder. Cały obszar gminy jest położony w obrębie jego zlewni. Rzeka ta jest prawostronnym dopływem Wisły. Bierze swój początek na Wysoczyźnie Siedleckiej, przepływa przez środkową część gminy ze wschodu na północny-zachód, biorąc kilka dopływów i tworząc razem gęstą sieć hydrograficzną. Bieg Świdra jest dość

bystry. Dopływy lewostronne Świdra to: Struga (zwana także Puznówką), dopływ spod Lubic II i dopływ spod Augustówki (zwany także dopływem spod Zabieżki). Dopływy prawostronne rzeki Świder to: dopływ spod Władzina, dopływ z Chełstu (zwany także dopływem spod Rudna) oraz dopływ z Teresina. Świder jest typową rzeką niziną o ustroju roztopowym – śnieżnym. Najwyższe stany wody notowane są od stycznia do końca kwietnia, co jest związane z okresem roztopowym i spływem wód powierzchniowych po zmarzniętym gruncie.

Zbiorniki wodne na terenie gminy Kołbiel to: dwa zbiorniki w rejonie wsi Sufczyń na Strudze, 5-cio hektarowy kompleks zarastających stawów we wsi Rudzienko, liczne zbiorniki wodne w wyrobiskach poeksploatacyjnych z wykształconą charakterystyczną roślinnością i zbiorowiskami owadów, zarośnięte śródleśne bagienka w rejonie wsi Chrosna, śródleśny zbiornik wodny we wsi Lubice. Wszystkie zbiorniki posiadają wysokie walory przyrodnicze.

Strukturę przyrodniczą gminy kształtują niewielkie tereny leśne, łąki i pastwiska oraz doliny rzek z licznymi fragmentami naturalnych zbiorowisk roślinnych. W gminie przeważa krajobraz rolniczy z mozaiką pól, zabudowy zagrodowej osiedli wiejskich, pastwisk i śródpolnych zadrzewień. Uprawy rolne sąsiadują z dość gęstą siecią śródpolnych zadrzewień, lasków i "ścian" kompleksów leśnych. W dolinie rzeki Świder i jej dopływów dominują środowiska torfowo-bagienne, charakterystyczne dla krajobrazów dolinnych. Większe kompleksy trwałych użytków zielonych występują głównie w dolinach rzek i stanowią ok. 14% powierzchni gminy. Obszarowo dominują natomiast pastwiska i łąki. W sąsiedztwie koryta Świdra rozciągają się przysturymkowe łągi olszowo-jesionowe. W rejonie Sufczyń i Radachówki rzeka Świder charakteryzuje się zmienną głębokością i brzegami silnie zarośniętymi przez wiele gatunków drzew i krzewów. Koryto rzeki jest mocno wcięte w podłoże i graniczy na znacznym odcinku z lasem, który porasta teren, wznoszący się nad doliną. Poza doliną Świdra i jego największych dopływów środowiska łąkowe o wysokich walorach przyrodniczych zachowały się tylko lokalnie, a najcenniejszymi z nich są łąki „Sępochowska Torfownia” koło wsi Bocian. W gminie Kołbiel udział lasów i gruntów leśnych w odniesieniu do ogólnej powierzchni gminy jest niewielki i wynosi 2 173 ha. Dane Nadleśnictwa w Mińsku Mazowieckim określają wskaźnik lesistości dla gminy na poziomie 20,7 %. Jest on znacznie niższy od średniej wartości tego wskaźnika dla powiatu otwockiego,

który wynosi 30,2 %. Lasy występują głównie w południowej i zachodniej części gminy, są administrowane i nadzorowane przez Nadleśnictwo Mińsk Mazowiecki. Tereny gminy charakteryzują się rozproszeniem kompleksów leśnych. Lasy należące do indywidualnych gospodarstw rolnych i wspólnot gruntowych stanowią ok. 87 % powierzchni leśnej gminy Kołbiel. Największe kompleksy leśne położone są we wsiach: Kąty (202,7 ha), Chrosna (194,3 ha), Człkówka (158,1 ha).

3.2 Formy ochrony przyrody i krajobrazu

Na obszarze położonym w granicach gminy Kołbiel występuje wiele terenów o cennych walorach przyrodniczo-krajobrazowych. Najcenniejsze siedliska przyrodnicze związane są z doliną Świdra i przyległymi do niej łąkami podmokłymi oraz kompleksem Lasów Celestynowskich. Z uwagi na ich walory, stały się one przedmiotem ochrony. Z tego powodu ponad 80% gminy Kołbiel (8 567 ha) jest objęte ochroną prawną. Na terenie gminy Kołbiel występują następujące formy ochrony przyrody:

- obszary Natura 2000: PLH 140022 „Bagna Celestynowskie”, PLH 140025 „Dolina Środkowego Świdra”,
- rezerwat przyrody „Świder”,
- Mazowiecki Park Krajobrazowy wraz z otuliną,
- Nadwiślański Obszar Chronionego Krajobrazu,
- pomniki przyrody.

Obszar Natura 2000 PLH 140022 „Bagna Celestynowskie”

Obszar Natura 2000 „Bagna Celestynowskie” jest specjalnym obszarem ochrony siedlisk o łącznej powierzchni 1 037 ha. Jest to jedno z największych skupień torfowisk w obrębie Niziny Środkowomazowieckiej. Na terenie gminy Kołbiel obszar obejmuje tereny leśno-torfowiskowe położone w pasie ciągnącym się wzdłuż środkowo-zachodniej granicy gminy oraz zabagniony obszar (tzw. Sępochowska Torfownia), położony na zachód od miejscowości Bocian. Na terenie obszaru dominują siedliska leśne stanowiące ponad 96% pokrycia; pozostałą część pokrywają

torfowiska, bagna, roślinność na brzegach wód i młaki – ok. 3% oraz siedliska rolnicze – 1%.

Obszar Natura 2000 „Dolina Środkowego Świdra”

Specjalny obszar ochrony siedlisk Natura 2000 „Dolina Środkowego Świdra” o powierzchni 1 475,7 ha chroni siedliska zlokalizowane w dolinie rzeki Świder. Są to siedliska łąkowe i zaroślowe – stanowiące 51% pokrycia, lasy – 29%, siedliska rolnicze – 16%. Tereny zurbanizowane lub wykorzystywane pod infrastrukturę techniczną stanowią natomiast 4%. Obszar cechuje urozmaicony i niezwykle malowniczy krajobraz, jaki tworzą wyłącznie naturalne, swobodnie meandrująca rzeka. Płynąc pomiędzy wysokimi wzniesieniami moren polodowcowych, Świder na niektórych odcinkach przybiera charakter rzeki podgórskiej. Szata roślinna w obrębie doliny obejmuje przede wszystkim użytki zielone, stałym elementem doliny są również lasy łąkowe (łąg wierzbowy, łągi olszowo-jesionowe, wiązowo-jesionowe).

Rezerwat przyrody „Świder”

Rezerwat „Świder” został utworzony w 1978 r. i zajmuje powierzchnię 238 ha. Jest to rezerwat o charakterze krajobrazowym. W granicach gminy Kołbiel ochroną objęto obszar 80 ha. Głównym celem ochrony jest rzeka Świder, z licznymi przełomami, zakolami oraz nadbrzeżną roślinnością wraz z pasem terenów o szerokości 20 m z każdej strony koryta rzecznoego. Pierwotne koryto rzeki średniej wielkości, płynącej przez tereny morenowe i wydmore z naturalnymi przekrojami geologicznymi oraz różnorodnymi zbiorowiskami roślinnymi (od sucholubnych muraw i borów sosnowych do bagiennych olsów, łąk zalewowych i łągów) jest miejscem stałego przebywania i rozmnażania się kilkuset gatunków roślin i zwierząt, w tym wielu rzadkich i zagrożonych.

Ochrona tych terenów jest konieczna z uwagi na wysokie walory wypoczynkowe nadrzecznych terenów, które przyciągają dużą liczbę turystów i mieszkańców. Intensywne użytkowanie rekreacyjne powoduje degradację środowiska przyrodniczego. Głównymi problemami są: zaśmiecanie i niszczenie szaty roślinnej. Zagrożeniem dla rezerwatu jest także rozbudowa osiedli letniskowych wpływających na walory krajobrazowe w bezpośrednim otoczeniu rezerwatu.

Zdjęcie 1, 2. Dolina rzeki Świder.

Autor zdjęć: Anita Najdyńhor

Mazowiecki Park Krajobrazowy

Fragment Mazowieckiego Parku Krajobrazowego zlokalizowany w południowo-zachodniej części gminy, zajmuje powierzchnię 617 ha. Został on utworzony w latach 1986-1987 dla zachowania unikalnych wartości przyrodniczo-krajobrazowych. Chroni on przede wszystkim kompleksy wydmowo-leśne położone w bezpośrednim sąsiedztwie rozległych płaszczyzn bagienno-łąkowych, wypełnionych torfowiskami z cenną roślinnością. Charakterystyczne są dla jego obszaru także tereny pagórkowate z głęboko wciętymi korytami rzek i małych cieków. W granicach Parku pod szczególnymi rygorami pozostawia się w gospodarczym użytkowaniu obszary leśne, rolne i inne nieruchomości. Zasady zagospodarowania przestrzennego i prowadzenia działań na terenie Mazowieckiego Parku Krajobrazowego, określono w Rozporządzeniu nr 13 Wojewody Mazowieckiego z dnia 4 kwietnia 2005 r. Otulina Mazowieckiego Parku Krajobrazowego zajmuje tereny położone w kierunku wschodnim od obszaru Parku. Wśród cennych typów leśnych siedlisk MPK, ochronie podlega m.in.: sosnowy bór bagienny, olsy i łożowiska, grąd subkontynentalny i łąg jesionowo-olszowy.

Nadwiślański Obszar Chronionego Krajobrazu

Nadwiślański Obszar Chronionego Krajobrazu położony na terenie powiatów garwolińskiego, mińskiego i otwockiego został powołany w 2002 r. Obszar służy ochronie terenów dolin

rzecznych oraz kompleksów polno-leśnych i leśnych w powiązaniu z krajowym systemem obszarów chronionych. Zapewnia utrzymanie walorów przyrodniczo-krajobrazowych i wypoczynkowo-turystycznych. W granicach gminy Kołbiel Nadwiślański OChK obejmuje swoim zasięgiem teren o powierzchni 7 870 ha, co stanowi 74% powierzchni gminy. Nadwiślański OChK wchodzi w skład korytarza ekologicznego o znaczeniu międzynarodowym. Zgodnie z Konwencją ramsarską o obszarach wodno-błotnych mających unikatowe znaczenie dla ptactwa wodno-błotnego, odcinek ten został zakwalifikowany do ochrony w skali międzynarodowej. Tereny nadwiślańskie stanowią jeden z najcenniejszych europejskich ekosystemów rzecznych.

Pomniki przyrody

Obiekty o wysokiej wartości przyrodniczej, jakimi są pomniki przyrody, podlegają ochronie na mocy przepisów odrębnych w zakresie ochrony przyrody. Na obszarze gminy zlokalizowane jest 19 pomników przyrody, świadczących o różnorodności i bogactwie środowiska przyrodniczego

W terenach, gdzie wysokie walory środowiska zostały zachowane należy maksymalnie ograniczyć wszelkie zagrożenia oraz zapewnić ochronę wszystkich cennych obiektów i struktur przyrodniczych. W tym celu przyjmuje się główne kierunki ochrony środowiska przyrodniczego na terenie gminy:

- w trakcie opracowywania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego należy chronić przed zabudową i antropopresją system przyrodniczy gminy, obejmujący obszary z biocenozami o charakterze naturalnym pełniące funkcje korytarzy ekologicznych oraz węzłów ekologicznych,
- utrzymanie różnorodności biologicznej,
- kształtowanie powiazań (luk w zabudowie) umożliwiających komunikowanie się biocenoz,
- ochrona doliny rzeki Świder oraz fragmentu kompleksu Lasów Celestynowskich, zlokalizowanych w granicach gminy Kołbiel, będących głównym elementem systemu

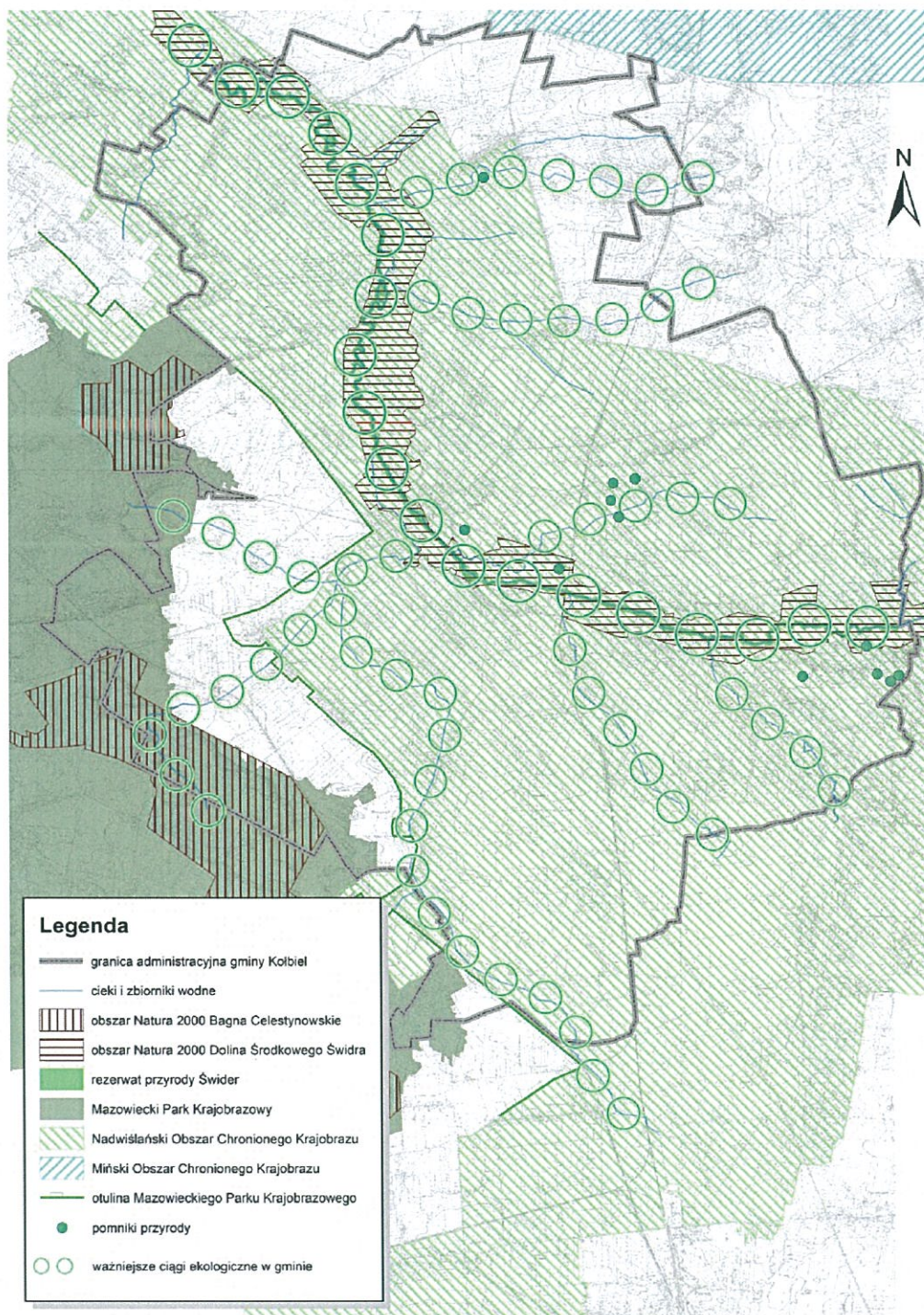

powiązań ekologicznych na terenie gminy, zapewniających łączność z terenami o znacznej bioróżnorodności położonymi w jej otoczeniu,

- ochrona lasów jako istotnych elementów w systemie powiązań ekologicznych,
- ochrona powietrza, gleb, wód powierzchniowych i podziemnych oraz ich jakości,
- kształtowanie struktury przyrodniczej rolniczej przestrzeni produkcyjnej, umożliwiające zachowanie istniejących zasobów biocenozy o charakterze naturalnym i wykształcenie się nowych,
- ochrona zabytkowych parków poprzez zakaz dokonywania zmian naruszających układ przestrzenny parku, zakaz wykonywania robót szkodliwych dla parku, realizację niezbędnej pielęgnacji roślinności i urządzeń parkowych,
- zmniejszenie antropopresji poprzez rozbudowę zbiorczego systemu odprowadzania i oczyszczania ścieków, zapewnienie dostępu do paliw niskoemisyjnych, modernizację dróg (oczyszczanie wód opadowych z koron dróg), zmniejszenie wodochłonności, energochłonności, materiałochłonności gospodarki oraz sektora komunalnego,
- dążenie do racjonalnego użytkowania zasobów naturalnych.

Rysunek 5 „Obszary cenne przyrodniczo zlokalizowane na terenie gminy Kolbiel”.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Kolbiel.

6. Dziedzictwo kulturowe

6.1. Kultura ludowa

Region Kołbielski, w stosunku do obszaru zarówno obecnego województwa mazowieckiego jak i historycznego obszaru Mazowsza jest niewielki. Tym ciekawszy jest fakt, że w bliskim sąsiedztwie Warszawy, zachowały się dłużej niż gdzie indziej liczne elementy kultury ludowej, takie jak: drewniane budownictwo, strój regionalny i związane z jego wytwarzaniem tkactwo, a także wycinanki, muzyka i instrumenty, tańce, pieśni, przyśpiewki, zwyczaje, obrzędy zabobony, legendy i podania.

Tradycyjna architektura regionu kołbielskiego to zagroda wiejska składająca się z drewnianych budynków o konstrukcji zrębowej i dachach krytych słomą z najbardziej charakterystyczną dla regionu chałupą. Budynek ten o szerokim froncie, niebielonych ścian i stromym dachu o konstrukcji czterospadowej lub naczółkowej, posiadał wewnątrz składające się z izby mieszkalnej połączonej z kuchnią, często przylegającego do izby dodatkowego pomieszczeniem sypialnego tzw. alkierza, sieni pełniącej funkcję komunikacyjną ale i częstokroć czasowego przechowywania zwierząt oraz komory pełniącej funkcję domowego magazynu sprzętów, żywności oraz ubrań. Okres realizacji niniejszego Planu jest prawdopodobnie ostatnim w jakim możliwe jest uratowanie ostatnich istniejących jeszcze przykładów lokalnej architektury drewnianej. Specyficzną cechą najpowszechniejszej lokalnej ludowej małej architektury – kapliczek, jest ich budulec, cegła i kamień. Zwyczajowo kapliczki (jak ma to miejsce we Władzinie) lub w ich zastępstwie krzyże (np. Wola Sufczyńska) wyznaczały początek i koniec wsi (gdzie następowało pożegnanie zmarłego przez społeczność danej wsi zgromadzonej w kondukcie pogrzebowym), lub też miejsce które miało dla lokalnej społeczności istotne znaczenia z uwagi na rozgrywające się na nim niegdyś wydarzenie lub wydarzenia. Pogańskie uroczysko „Joście” z kapliczką św. Anny obok wsi Głupianka jest miejscem, z którym wiąże się wiele podań ludowych. Pogański głaz ofiarny z uroczyska związany z obrzędami przesilenia zimowo -wiosennego posłużył według legendy do budowy schodów w kościele parafialnym w Kołbieli.

W większości kapliczki i krzyże to obiekty zadbane, którymi opiekuje się miejscowa ludność.

Kapliczka na uroczysku Joście w Głupiance została wyremontowana z dofinansowaniem środkami PROW 2007-2013, w ramach działania Małe projekty.

Zdjęcie 3, 4. Kapliczka w miejscowości Bocian, Krzyż przydrożny w miejscowości Czlekówka.

Źródło: Inwentaryzacja urbanistyczna gminy Kołbiel wykonana w roku 2010, przez Studio Prac Planistycznych, Siedlce.

W zbiorach wielu miejscowych gospodyń nadal odnaleźć można „skarby” pod postacią fartuchów noszonych do pasa i „na odziwkę” oraz barwnych, tkanych wieloma technikami kilimów (czyli narzut). Folklor w postaci strojów ludowych obecny jest również podczas uroczystości kościelnych np. procesji Bożego Ciała jak i Gminno-Parafialnych Dożynek. Uroczyste obchody Dożynek Gminno-Parafialnych odbywają się co roku i cieszą się ogromną popularnością wśród mieszkańców gminy, letników jak i turystów. Jednym z jej elementów jest przejście przez wieś uroczystego korowodu w tradycyjnych strojach kołbielskich, charakteryzujących się wykorzystaniem tkanin wykonywanych ręcznie z lnu, wełny i bawełny. Strój damski, który przetrwał w wielu domach mieszkańców do dnia dzisiejszego składa się ze spódnicy zwanej sorcem, wykonywanej z samodziałowego pasiastego materiału o wątku z nici bawełnianych lub wełnianych. W sorcu w najbardziej tradycyjnych wzorach dominuje kolor czerwony, czarny i granat lub też lebiodowy (wiśniowo-brązowy), w późniejszej „modzie” naśladowanej tkactwo łowickie często z dominuje zieleń lub fiolet. Kolejny element stroju

damskiego to koszula lniana o kroju przyramkowym, zdobiona na mankietach haftem oraz obszywana koronką na mankietach i stojąca pod szyją. Bardzo istotnym fragmentem stroju damskiego jest fartuch do pasa, nieco krótszy od kiecki, w najstarszej wersji, później noszonej jedynie w okresach pokutnych, koloru czarnego lub granatowego w poprzeczne białe i niebieskie prążki (rzadziej w innych kolorach, często ograniczonych do tzw. szlaku na dole fartucha), w nowszej i lepiej zachowanej koncepcji kolorystycznej o tle czerwonym (najbardziej tradycyjnym), lebiodowym, fioletowym lub zielonym w drobne pionowe wiązki pasków i prążków w kolorach czarnym, granatowym, zielonym (w 3 odcieniach), różowym (w 3 odcieniach), fioletowym (2 odcienie) i żółtym, rzadziej dla kontrastu białym, w najpóźniejszych wzorach także turkusowym i pomarańczowym. Typowe jest dla wzoru kołbielskiej zapaski tworzenie go w postaci kilku wiązek kolorowych pasków łączonych różnorodnie z prążkami, na jednolitym tle co stanowi czasem o niespotykanej gdzie indziej długości wzoru ponad 20 cm. Dawniej Kołbielanki nosiły fartuchy naramienne w najstarszej wersji często koloru czarnego lub granatowego jedynie w białe prążki, do czasów współczesnych zachowała się jego bardziej ozdobna wersja o tle niemal zawsze czerwonym oraz wiązkach pasków i prążków z reguły nieco grubszych niż w fartuchach do pasa. Zarówno fartuchy do pasa jak i na ramiona często miały w swym wzorze tzw. jarząbek czyli ścieg przetykany gdzie na przemian pojawia się w pasku kolor jaśniejszy z reguły biały i ciemniejszy często czerwony, czarny, granatowy lub różowy. Uzupełnieniem stroju damskiego jest wełniana chusta szalinówka koloru czerwonego, zielonego, bordo, kremowego lub różowego w duże wzory kwiatowe. Aktualnie największym występującym problemem w noszeniu kołbielskiego stroju damskiego jest poprzestawanie na zakładaniu tradycyjnych jego elementów jedynie w postaci spódnicy i to w najnowszym, najmniej związanym z autonomicznym dla regionu wzornictwem (tzw. moda łowicka) oraz chusty szalinówki noszonej na ramionach zamiast na głowie. Niewątpliwie dla lepszego utrwalenia się w świadomości młodszego pokolenia jak i mieszkańców innych regionów wizerunku damskiego stroju kołbielskiego, konieczne byłoby przywrócenie tradycji zakładania fartucha do pasa jak i naramiennego, w których to elementach stroju w największym stopniu utrwalone zostały lokalne koncepcje wzornicze i tradycyjna estetyka.

Zdjęcie 5 Pani Agnieszka Niwińska ze Stowarzyszenia Akademia Łuczniczka, w autentycznym stroju pochodzącym z Władzina, prezentuje tkanie na krośnie podczas Dożynek Gminno –Parafialnych w Kołbieli w 2014 r.

Autor: K. Sibilski

Niewątpliwym atutem stroju ludowego z okolic Kołbieli zarówno damskiego, jak męskiego jest fakt, że jego przykłady zachowały się w dużej mierze w muzeach, jak również na posiadających obecnie wartość historyczną fotografiach. Dzięki temu możliwe jest odtworzenie pewnego jego zakresu, czego przykład stanowi wystawa stroju ludowego w Urzędzie Gminy w Kołbieli. Niewątpliwym zagrożeniem dla tradycji noszenia stroju kołbielskiego jest fakt, że w regionie zanikła niemal zupełnie tradycja tkania na krosnach. Okres na jaki przewidziano realizację niniejszego Planu jest prawdopodobnie ostatnim w jakim możliwe jest udokumentowanie i ewentualnie częściowe odtworzenie tradycji lokalnego tkactwa.

Zdjęcie 6 Korowód dożynkowy podczas Dożynek Gminno-Parfialnych w Kołbieli w 2008 r.

Źródło: Urząd Gminy w Kołbieli

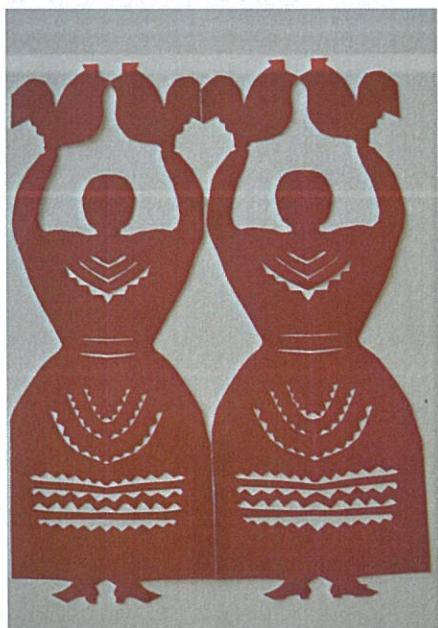
Poza dorocznymi uroczystościami i imprezami w które włączają się większe grupy mieszkańców, kultywowaniem dziedzictwa kultury kołbielskiej zajmują się zespoły ludowe, a także nieliczni już artyści indywidualni. Najlepiej utrwalana jest obecnie tradycja wokalna, w mniejszym stopniu taneczna, podtrzymywaniem tradycji lokalnych obrzędów, zwyczajów, zabobonów, ludowych podań i legend zajmuje się obecnie m.in. w swej działalności skierowanej głównie na utrwalenie tradycji śpiewaczej, jedynie Koło Gospodyń Wiejskich z Rudzienka.

Zanikającą formę rękodzieła - wycinankarstwa ludowe, najbardziej popularnego niegdyś w takich wsiach jak: Rudzienko, Rudno, Wola Sufczyńska i Kąty, kultywują obecnie koła wycinankarskie działające w kołbielskich szkołach. Fakt, iż motyw kołbielskiej wycinanki w kształcie tzw. lalek z uniesionymi rękoma stał się motywem przewodnim koncepcji architektonicznej pawilonu polskiego na Wystawę Światową EXPO 2010 Szanghaj w Chinach, jest bez wątpienia dowodem, na niesamowity potencjał estetyczny lokalnego wzornictwa,

tworzonego za pomocą najprostszych narzędzi (w tym przypadku nożyc do strzyżenia owiec), decydujących o prostocie a jednocześnie uniwersalności form, powstałych (co najistotniejsze) w ramach autonomicznych wyobrażeń wiejskich, nieprofesjonalnych twórców. Bez wątpienia ikonografia i faktografia wycinanki kołbielskiej jako najprostszego do wykorzystania lokalnego wzornictwa, powinna stanowić element dalszych badań nad kulturą ludową kołbielszczyzny i motyw plastyczny wykorzystywany w przestrzeni publicznej.

Zdjęcie 7 Wycinaka wykonana przez Panią Mariannę Kubajek z Rudna. Jedna z 253 wycinanek z gminnej kolekcji kołbielskiej wycinanki ludowej, eksponowanej w Urzędzie Gminy w Kołbieli.

Źródło: Urząd Gminy w Kołbieli

6.2 Materialne dziedzictwo historii obszaru gminy

O indywidualnym charakterze gminy Kołbiel stanowią zarówno pojedyncze obiekty architektoniczne, zespoły pałacowo-parkowe, jak również zespół kościelny i układ urbanistyczny zlokalizowane w centrum Kołbieli.

Gmina Kołbiel posiada Gminną Ewidencję Zabytków, przyjętą Zarządzeniem Nr 23/2013 Wójta Gminy Kołbiel z dnia 5 września 2013 r., zawierającą 110 obiektów, w tym: 17 obiektów objętych ochroną poprzez wpis do rejestru zabytków nieruchomych województwa

mazowieckiego, 20 obiektów wpisanych do wojewódzkiej ewidencji zabytków oraz 73 stanowiska archeologiczne. Obiekty zabytkowe zostały wyszczególnione w tabelach zamieszczonych poniżej.

Tabela 2. Wykaz obiektów zabytkowych wpisanych do rejestru zabytków nieruchomych województwa mazowieckiego.

L.p.	Obiekt/obecna funkcja	Miejscowość	Numer rejestru	Okres powstania
1	Dwór	Dobrzyniec	A/365	XIX/XX wiek
2	Park dworski	Dobrzyniec	A/365	koniec XIX wieku
3	Park	Kołbiel	A/189/768	XIX wiek
4	Pałac	Kołbiel	A/189/768	Lata 1866 - 1878
5	Kościół pw. św. Trójcy w zespole kościelnym	Kołbiel	A/301	1895 r. - pocz. XX wieku
6	Kościół pw. MB Częstochowskiej (wraz z najbliższym otoczeniem)	Radachówka	A/258/1105	Lata 1935 - 37
7	Park w zespole pałacowo-parkowym	Rudno	A/8/41	pocz. XIX wieku
8	Pałac	Rudno	A/8/41	pocz. XIX wieku
9	Pozostałości parku w zespole pałacowo-parkowym	Rudzienko	A/653/62 (d. A/319)	?
10	Brama wjazdowa w zespole pałacowo-parkowym	Rudzienko	A/653/62	XIX wiek
11	Lamus w zespole pałacowo-parkowym	Rudzienko	A/653/62 (d. A/319)	I poł. XIX wieku
12	Oficyna w zespole pałacowo-parkowym	Rudzienko	A/653/62 (d. A/319)	koniec XIX wieku
13	Zespół dworski składający się z oficyny, lamusa oraz parku	Rudzienko	A/653/62 (d. A/319)	I poł. XIX wieku
14	Chałupa	SęPOCHÓW	A/283	1893 rok
15	Młyn wodny	Siwianka - Tarachowizna	A/859	pocz. XIX wieku
16	Park krajobrazowy	Sufczyn	A/187/763	I poł. XIX wieku
17	Dwór	Sufczyn	A/187/763	1827 rok

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Warszawie

Tabela 3. Wykaz obiektów zabytkowych wpisanych do wojewódzkiej ewidencji zabytków.

L.p.	Obiekt/obecna funkcja	Miejscowość	Okres powstania
1	Zespół dworski	Huta Radachowska	II poł. XIX wieku
2	Dwór w zespole dworskim	Huta Radachowska	II poł. XIX wieku
3	Oficyna	Huta Radachowska	II poł. XIX wieku
4	Cmentarz parafialny	Kołbiel	I poł. XIX wieku
5	Układ urbanistyczny rynku	Kołbiel	około 1532 roku
6	Budynek gospodarczy (kuźnia?) w zespole pałacowo-parkowym	Kołbiel	XIV wiek, XVII wiek
7	Dom mieszkalny „Dwojak” (ob. „trojak”), w zespole pałacowo-parkowym	Kołbiel	XIV wiek, XVII wiek
8	Obelisk w zespole pałacowo-parkowym	Kołbiel	XIV wiek, XVII wiek
9	Stajnia koni roboczych w zespole pałacowo-parkowym	Kołbiel	XIV wiek, XVII wiek
10	Kordegarda w zespole pałacowo-parkowym	Kołbiel	ok. 1870 r.
11	Dom wielorodzinny tzw. „czworak” w zespole pałacowo-parkowym	Kołbiel	k. XIX wieku
12	Młyn w zespole pałacowo-parkowym	Kołbiel	1871/72 - pocz. XX wieku
13	Plebania w zespole kościelnym par. św. Trójcy	Kołbiel	1895 r. - pocz. XX wieku
14	Zespół kościelny: kościół, plebania, organistówka, nowa plebania, stodoła, budynek gospodarczy, internat	Kołbiel	1895 r. - pocz. XX wieku
15	Organistówka w zespole kościelnym par. św. Trójcy	Kołbiel	pocz. XX wieku
16	Brama główna, bramy boczne, ogrodzenie w zespole kościelnym	Kołbiel	XIX/XX wieku
17	Budynek gospodarczy w zespole kościelnym par. św. Trójcy	Kołbiel	1895 r. - pocz. XX wieku
18	Stodoła w zespole kościelnym par. św. Trójcy	Kołbiel	1895 r. - pocz. XX wieku
19	Szkoła, ob. budynek nieużytkowany, w zespole kościelnym par. św. Trójcy	Kołbiel	k. XIX wieku
20	Chałupa	Radachówka	I. 90-te XIX w.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Warszawie.

Na terenie gminy oprócz zabytków objętych ochroną poprzez wpis do rejestru zabytków lub wojewódzkiej ewidencji zabytków istnieje wiele kapliczek i krzyży przydrożnych.

Środowisko kulturowe jest istotnym uwarunkowaniem przy kształtowaniu kierunków rozwoju przestrzennego gminy, jednocześnie stanowi niezaprzeczalny walor w promocji atrakcyjności turystycznej gminy Kołbiel. Niepokojący jest fakt złego stanu technicznego dużej części obiektów zabytkowych gminy Kołbiel, co prowadzi do degradacji pojedynczych obiektów o wartościach historycznych oraz zatarcia całych zespołów zabytkowych.

6.2.1. Zespoły pałacowo-parkowe

Na terenie gminy znajdują się następujące zespoły pałacowo-parkowe i dworsko-parkowe:

- zespół pałacowo-parkowy w Kołbieli,
- zespół pałacowo-parkowy w Rudnie,
- zespół dworsko-parkowy w Rudzienku,
- zespół dworsko-parkowy w Dobrzyńcu,
- zespół dworsko-parkowy w Sufczyźnie,
- zespół dworsko-parkowy w Hucie Radachowskiej.

Zespół pałacowo-parkowy w Kołbieli

W stanie obecnym wygląd pałacu bardzo się różni od stanu pierwotnego. Pałac jest zaniedbany i ma bardzo zły stan techniczny. Obiekt zlokalizowany jest przy skrzyżowaniu dróg krajowych nr 7 oraz nr 50. Budynek wybudowany został w latach 1866-1878 za czasów hrabiego Józefa Zamoyskiego. Pałac jest podpiwniczony, ma dwie kondygnacje i poddasze użytkowe, a całość przykrywa czterospadowy dach. Rezydencja miała przypominać włoską willę, dlatego zaprojektowano ją w stylu neorenesansowym, zaś teren wokół pałacu zagospodarowano jako park krajobrazowy. Centrum parku stanowiło niewielkie jezioro służące latem jako idealne miejsce do pływania łódką, zimą - jako lodowisko. Obecnie staw nie spełnia zamierzonej funkcji. Na terenie parku zlokalizowany jest obelisk objęty ochroną poprzez wpis do wojewódzkiej ewidencji zabytków.

Zdjęcie 8, 9. Zespół pałacowo-parkowy w Kolbieli.

Autor zdjęć: Ewelina Skirzyńska

Zespół pałacowo-parkowy w Rudnie

Pałac zlokalizowany w Rudnie zasługuje na szczególną uwagę ze względu na jego malownicze położenie, wysoką wartość artystyczną oraz bardzo dobry stan techniczny. Budynek stanowi jeden z najlepiej zachowanych i zadbanych obiektów zabytkowych położonych na terenie gminy. Pałac położony jest w zabytkowym parku o powierzchni 9,04 ha. Został wzniesiony około 1800 roku według projektu Hilarego Szpilowskiego Marcina Chrzanowskiego, chorążego warszawskiego. Klasycystyczny, murowany z cegły, otynkowany. Pałac został zbudowany na starych piwnicach, pochodzących prawdopodobnie z XVIII wieku. Jest dwupiętrowy, na planie prostokąta z czterokolumnowym portykiem tokańskim, zwieńczonym trójkątnym szczytem pośrodku elewacji frontowej. Od ogrodu dwa silnie wysunięte ryzality połączone są tarasem. Zachowały się pozostałości parku z I poł. XIX w., z aleją dojazdową i podjazdem na osi od frontu oraz śladami tarasów ziemnych od strony pn.-wsch., opadających ku łąkom i dwóm symetrycznie położonym stawom, rozdzielonym groblą.

Zdjęcie 10, 11. Pałac w zespole pałacowo-parkowym w Rudnie.

Autor zdjęć: Ewelina Skirzyńska

Zespół dworsko-parkowy w Hucie Radachowskiej

Dwór zlokalizowany jest w południowej części zabytkowego parku o powierzchni 3 ha. Przed budynkiem zlokalizowany jest okrągły klomb łączący się z podjazdem. Dwór stanowi prostopadłościan ze spłaszczonym czterospadowym dachem, od północy z kolumnowym gankiem, ponad którym znajduje się balkon i przykryta dwuspadowym dachem część zamieszkałego poddasza. Całe założenie (dwór wraz z budynkami gospodarczymi) usytuowane jest na naturalnym wzniesieniu terenu, który otaczają łąki i rozlewiska rzeki Świder.

Zdjęcie 12, 13. Zespół dworski w Hucie Radachowskiej.

Autor zdjęć: Ewelina Skirzyńska

Zespół dworsko-parkowy w Sufczynie

Obecny stan zarówno dworu jak i pałacu wymaga znaczących prac. Nowy właściciel obiektu deklaruje ukończenie zasadniczych prac w zakresie remontu dworu w 2016 roku. Dwór „Dudzianka” w Sufczynie zbudowany został dla Pawła Piątkowskiego w 1827 r., następnie przebudowany w II poł. XIX w. Po II wojnie światowej użytkowany był jako szkoła, następnie przez zakład krawiecki. Budynek dworu prezentuje styl klasycystyczny, jest parterowy, murowany z cegły, tynkowany, z wewnętrznym portykiem podtrzymującym balkonik przylegający do fasady użytkowej, środkowej części poddasza. Otoczenie dworu stanowią zaniedbane obecnie resztki parku krajobrazowego z aleją dojazdową do budynku dworu, obok której znajduje się zegar słoneczny z datą 1836.

6.2.2. Zabytkowe obiekty sakralne

Na terenie gminy zlokalizowane są jedynie dwa zabytkowe obiekty sakralne:

- kościół parafialny pw. św. Trójcy w zespole kościelnym w Kołbieli,
- kaplica pw. MB Częstochowskiej (wraz z najbliższym otoczeniem) w Radachówce.

Oba wyżej wymienione obiekty objęte są ochroną poprzez wpis do rejestru zabytków nieruchomości województwa mazowieckiego.

Kościół pw. św. Trójcy w zespole kościelnym w Kołbieli

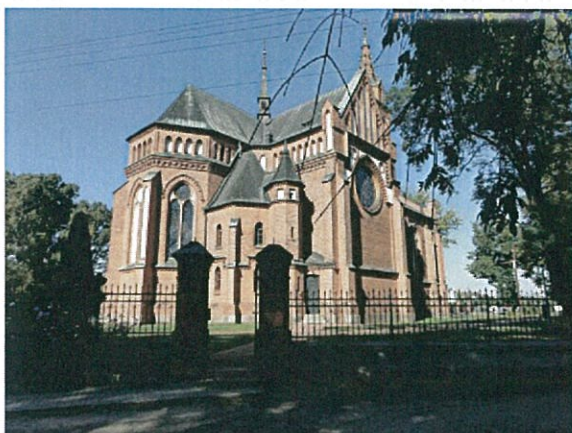
Zespół kościelny położony jest w centrum Kołbieli, przy rynku. W jego skład wchodzi plac przykościelny, zespół gospodarczy ze starą plebanią oraz zaplecza złożonego z nowej plebanii oraz starej organistówki. Kościół wybudowano na przełomie XIX i XX w stylu neogotyckim na planie krzyża łacińskiego z transeptem. Budynek jest jednowieżowy o bryle mocno rozczłonkowanej i rozbudowanej. Korpus trójnawowy, nawa główna nakryta dachem dwuspadowym, boczne nawy nakryte jednospadowymi dachami. We wnętrzu kościoła zachowały się cenne elementy wyposażenie przeniesione z poprzedniej, drewnianej świątyni parafialnej wybudowanej w XVII w. są to m.in.:

- późnorenesansowo-manierystyczny ołtarz główny św. Trójcy z XVII w.;
- klasycystyczny ołtarz boczny św. Józefa z XIX w.;
- rokokowa chrzcielnica z XVIII w.

oraz XVII-wieczny obraz „Ukrzyżowanie” ufundowany przez XVII-wiecznego właściciela Kołbieli, Bartłomieja Grabiankę, z wizerunkami dwójki osób z rodu Kołbielskich – Krzysztofa Kołbielskiego herbu Jasiończyk zm. 1622 r. oraz Anny Głuszyńskiej z Kołbielskich zm. 1627 r.

Zdjęcie 14, 15, 16, 17. Obiekty zlokalizowane w zespole kościoła pw. św. Trójcy w Kołbieli (kościół, plebania, organistówka, szkoła ob. budynek nieużytkowany).

Autor zdjęć: Ewelina Skirzyńska

W kierunku południowo – wschodnim od kościoła zlokalizowany jest cmentarz parafialny, rzymsko-katolicki. Jest to jedyny cmentarz zlokalizowany na terenie gminy Kołbiel. Cmentarz

wpisany jest do wojewódzkiej ewidencji zabytków. Na cmentarzu znajduje się kilka nagrobków z XIX i pocz. XX. Nad nekropolią góruje XIX-wieczna kaplica grobowa rodu Zamoyskich.

Kościół pw. MB Częstochowskiej w Radachówce

Kościół, położony w sosnowym lesie przy lokalnej drodze przez wieś, został zbudowany w latach 1935-37. Korpus nawowy poprzedzony wieżą w formie prostopadłościanu z trójbocznym zamknięciem od południa, nakryty dachem pięciopółaciowym, wieża zwężająca się ku górze nakryta dachem czterospadowym z wysoką iglicą.

Zdjęcie 18. Kościół pw. MB Częstochowskiej w Radachówce.

Autor zdjęć: Ewelina Skirzyńska

6.2.3 Zasoby archeologiczne

W granicach administracyjnych gminy zlokalizowane są 73 stanowiska archeologiczne. Ochronie podlegają również nawarstwienia i relikty zabudowy związane z funkcjonowaniem historycznych wsi i dawnego miasta lokacyjnego Kołbiel. Ilość stanowisk oraz zasięg stref ochrony konserwatorskiej przewidziane do uwzględnienia w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, na skutek nowych odkryć, ustaleń lub uzupełniania ewidencji, mogą ulec zmianie.

7. Gospodarka

W ostatnich latach na terenie gminy zauważalny jest wzrost liczby jednostek gospodarczych sektora prywatnego, na co duży wpływ ma aktywność gospodarcza mieszkańców. W 2012 roku 96% wszystkich zarejestrowanych podmiotów stanowiły podmioty sektora prywatnego. Zaledwie 14 zarejestrowanych podmiotów należy do sektora publicznego, natomiast 445 podmiotów gospodarki narodowej wg rejestru REGON to podmioty prywatne. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON w gminie Kołbiel stanowią zaledwie 3% podmiotów gospodarki zlokalizowanych w powiecie otwockim.

Tabela 4. Liczba podmiotów gospodarki narodowej wg rejestru REGON w roku 2014.

nazwa jednostki samorządu terytorialnego	liczba podmiotów ogółem	struktura [%]	sektor publiczny	sektor prywatny
powiat otwocki	15310	100	263	15045
gmina Kołbiel	470	3	14	456

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych.

Pośród zarejestrowanych podmiotów działalności gospodarczej przeważają spółki cywilne oraz spółki handlowe. W roku 2014 w gminie Kołbiel na zarejestrowanych 470 podmiotów gospodarki narodowej wg rejestru REGON, aż 441 podmioty to mikroprzedsiębiorstwa – zatrudniające mniej niż 10 pracowników. W gminie istnieje tylko jedno średnie przedsiębiorstwo zatrudniające 50-249 pracowników oraz dwa duże przedsiębiorstwa, zatrudniające ponad 250 pracowników.

Tabela 5. Liczba zatrudnionych pracowników w podmiotach gospodarki narodowej wg rejestru REGON w roku 2012.

rok 2012	liczba podmiotów gospodarczych	liczba pracowników				
		1 - 9	10 - 49	50 - 249	250 - 999	1000 i więcej
Powiat otwocki	14775	14148	524	88	14	1
Kołbiel	459	432	24	1	2	0

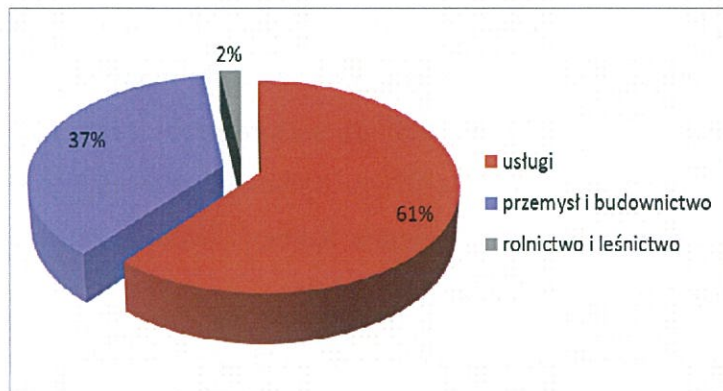
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych.

Największy udział podmiotów gospodarczych przypada na usługi – 61%, przemysł i budownictwo stanowi 37% wszystkich podmiotów gospodarczych, a pozostałą część stanowią

podmioty zajmujące się rolnictwem i leśnictwem.

Wykres 2. Udział podmiotów gospodarczych w zależności od działu gospodarki w roku 2014.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych.

Działalność usługowa jest jedną z wiodących funkcji gminy. Gmina posiada dobrze rozwiniętą sieć handlową i usługową. Są to najczęściej firmy jednoosobowe lub rodzinne. Struktura podmiotów handlowo-usługowych wyróżnia się dużym udziałem zakładów prowadzących działalność handlową i naprawczą oraz usług z zakresu transportu, składowania i łączności oraz niskim udziałem podmiotów zajmujących się opieką zdrowotną oraz działalnością związaną z obsługą rynku nieruchomości.

Do największych podmiotów produkcyjnych zlokalizowanych na terenie wsi Kolbiel należą:

- Piekarnia Oskroba S.A – branża piekarnicza
- SEMMELROCK STEIN+DESIGN sp. z o.o. – materiały budowlane
- AKOST Adam Kostyra – tworzywa sztuczne
- Gruplast Spółka Jawna – tworzywa sztuczne
- Markab. PPHU. Ziółkowski M. – tworzywa sztuczne
- "Agro-Pak" Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowo-Usługowe Krzysztof Kubajek – tworzywa sztuczne
- Stanwex II – spedycja i transport międzynarodowy
- TOMIPAK – branża opakowań, pojemników oraz artykułów foliowych,

- P.PU. SOPHIE-Z Sp. z o.o. – branża artykułów dziecięcych, artykuły pościelowe, ręczniki, koce,
- Zakład Produkcji Materiałów Budowlanych WIELBET – branża materiały budowlane, transport, spedycja,
- Zakład Przetwórstwa Tworzyw Sztucznych WITOPLAST Sp. j. – branża tworzyw sztucznych,
- Skup Żywca i Sprzedaż Póltusz, Handel Mięsem i Wyrobami Mięsnymi Marek Mazek,
- GRAKOS Sp. z o.o. – branża produkcja artykułów spożywczych.

Tabela 6. Liczba podmiotów gospodarki narodowej wg rejestru REGON dla działów PKD 2007 w roku 2014.

podmioty wg sekcji i działów PKD 2007	
dział	liczba podmiotów
rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	8
przetwórstwo przemysłowe	89
dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami	3
budownictwo	81
handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych	123
transport i gospodarka magazynowa	25
działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	10
informacja i komunikacja	9
działalność finansowa i ubezpieczeniowa	11
działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	3
działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	30
działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	7
administracja publiczna i obrona narodowa	11
edukacja	12
opieka zdrowotna i pomoc społeczna	10
działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	10
działalność organizacji członkowskich	28
SUMA	470

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych.

8. Infrastruktura społeczna

8.1. Edukacja

Aktualnie na terenie gminy Kołbiel funkcjonuje sieć placówek oświatowych będąca konsekwencją systematycznej racjonalizacji sieci szkolnej.

W gminie funkcjonuje:

I

1. Jedna placówka przedszkolna

Gminne Przedszkole w Kołbieli, ul. Szkolna 8

2. Sześć oddziałów przedszkolnych przy Szkołach Podstawowych w Kołbieli, Kątach, Człkówce i Rudzienku
3. Dwa Punkty Przedszkolne przy Szkołach Podstawowych w Kątach i w Rudzienku

II

1. Cztery placówki szkolnictwa podstawowego

Szkoła Podstawowa im. Armii Krajowej w Kołbieli, ul. Szkolna 5

Szkoła Podstawowa im. Kawalerów Orderu Uśmiechu w Rudzienku, ul. Szkolna 11

Szkoła Podstawowa im. ks. Jana Twardowskiego w Człkówce 62

Szkoła Podstawowa w Kątach, ul. Królewska 58

III

1. Jedno gimnazjum
2. Publiczne Gimnazjum im. Oskara Kolberga w Kołbieli, ul. Szkolna 5A

Do szkół, dla którego organem prowadzącym jest Gmina Kołbiel uczęszcza w roku szkolnym 2015/2016- 799 uczniów, w tym:

- do szkół podstawowych- 596 uczniów,
- do gimnazjum- 203 uczniów.

Z wychowania przedszkolnego korzysta 264 dzieci, a do punktów przedszkolnych uczęszcza 36 dzieci.

Kadra pedagogiczna w szkołach podstawowych, gimnazjum, przedszkolu, oddziałach przedszkolnych i punktach przedszkolnych liczy 108 nauczycieli w tym:

- stażyści – 5
- kontraktowi - 17
- mianowani – 24
- dyplomowani – 62

Dowozem do placówek szkolnych gminy Kołbiel w roku szkolnym 2015/2016 objętych jest 382 uczniów. Jednocześnie zgodnie z ustawą o systemie oświaty samorząd realizuje zadanie związane z dowozem uczniów gminy Kołbiel uczących się w placówkach szkolnictwa specjalnego poza terenem gminy. Dowożeni uczniowie mają zapewnioną opiekę podczas realizowanego dowozu.

Uczniowie kształcący się w gminie Kołbiel mają możliwość poznawania języków obcych (język angielski, rosyjski).

Ciąglej poprawie podlega wyposażenie placówek oświatowych w pomoce dydaktyczne. Każdego roku wzrasta liczba stanowisk komputerowych dostępnych dla uczniów, lecz ich liczba jest nadal niewystarczająca w stosunku do potrzeb poszczególnych placówek.

Posiadana baza dydaktyczna zabezpiecza potrzeby lokalne z wyjątkiem bazy sportowej.

Zewnętrzne obiekty sportowe w wielu przypadkach wymagają kompleksowej modernizacji. Mimo przeznaczanych corocznie znaczących środków finansowych na poprawę stanu technicznego

placówek oświatowych, szereg inwestycji w tym zakresie nie jest możliwy do przeprowadzenia bez udziału środków zewnętrznych.

Tabela 7. Liczba dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w wieku 3-6 lat.

przedszkola											
liczba przedszkoli			oddziały			miejsca			dzieci		
2008 rok	2011 rok	2015 rok	2008 rok	2011 rok	2015 rok	2008 rok	2011 rok	2015 rok	2008 rok	2011 rok	2015 rok
1	1	1	5	5	6	125	125	150	120	125	150

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych.

Tabela 8. Szczegółowe dane dotyczące szkół podstawowych na terenie gminy Kołbiel.

szkoły podstawowe											
pomieszczenia szkolne			oddziały w szkołach			uczniowie			absolwenci		
2008 rok	2011 rok	2015 rok	2008 rok	2011 rok	2015 rok	2008 rok	2011 rok	20145 rok	2008 rok	2011 rok	2015 rok
37	38	38	33	33	35	538	495	596	96	85	73

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych.

Tabela 9. Szczegółowe dane dotyczące gimnazjum w gminie Kołbiel.

gimnazjum											
pomieszczenia szkolne			oddziały w szkołach			uczniowie			absolwenci		
2008 rok	2011 rok	2014 rok	2008 rok	2011 rok	2014 rok	2008 rok	2011 rok	2014 rok	2008 rok	2011 rok	2014 rok
17	17	17	13	11	10	299	252	218	102	90	63

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych.

Gminne Przedszkole w Kołbieli jest placówką , w której opieką, wychowaniem i kształceniem objętych jest 150 dzieci w wieku od 3 do 5 lat. Obecnie dzieci mieszczą się w sześciu oddziałach. Analizując dane zawarte w tabeli nr 9 liczba dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym od roku 2008 stopniowo wzrasta.

Zdjęcie 19 Budynek Gminnego Przedszkola w Kołbieli oddany do użytku w 2014 r.

Źródło: Urząd Gminy

Liczba absolwentów szkół podstawowych i gimnazjalnych w ciągu ostatnich 10 lat regularnie spada, co jest związane z niżem demograficznym. W porównaniu z rokiem 1999 w 2014 liczba absolwentów szkół podstawowych w gminie spadła o 43%.

Młodzież chcąc zdobyć wykształcenie wyższe najczęściej wybiera Warszawę, która stanowi największy ośrodek edukacyjny w województwie mazowieckim.

Samorząd gminy jest głęboko zainteresowany przyszłością swoich placówek oświatowych poprzez kompleksowe podejście do rozwoju ucznia. Zapewnienie bezpiecznych i higienicznych warunków pracy szkół oraz nowoczesnej bazy dydaktycznej i sportowej zaowocuje wzrostem efektywności pracy uczniów, nauczycieli i utwierdzi w przekonaniu o właściwym wydatkowaniu środków.

8.2 Służba Zdrowia

Na terenie gminy Kołbiel opiekę zdrowotną mieszkańców zapewnia Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej mieszczący w Kołbieli przy ulicy Szkolnej 3.

SPZOZ w Kołbieli w roku 2015 ma około 6000 pacjentów, którzy korzystają z usług lekarzy pierwszego kontaktu, poradni stomatologicznej, ginekologicznej, wyposażonej w specjalistyczny sprzęt rehabilitacji oraz punktu pobrań badań.

8.3 Sport i rekreacja

Gmina z myślą o potrzebach mieszkańców w zakresie spędzania wolnego czasu realizuje remonty świetlic wiejskich. W perspektywie budżetu unijnego lat 2007-2013 w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich w działaniu Odnowa Wsi wyremontowano dachy świetlic w Rudzienku, Sępochowie i Sufczyńcu, w ostatniej z wymienionych zamontowano również nowy system grzewczy. Nowa perspektywa budżetu unijnego i możliwość łatwiejszego dostępu do środków unijnych przez Koła Gospodyń Wiejskich powinna przyczynić się do lepszego niż do tej pory wykorzystania obiektów świetlic, na których funkcjonowanie wydatkowane były środki budżetowe gminy również w postaci funduszu sołectwa. Gmina posiada 27 placów zabaw, z czego 5 zostało zrealizowanych z pomocą środków PROW 2007-2013.

W ramach infrastruktury sportowej skupiającej się przy szkołach, ale pełniącej funkcje ogólnej dostępności działa hala sportowa przy Gimnazjum im. Oskara Kolberga w Kołbieli, hala przy Szkole Podstawowej im. ks. Jana Twardowskiego w Człękówce oraz boisko wielofunkcyjne przy Szkole Podstawowej w Kołbieli. Zakończenie budowy hali sportowej przy Szkole w Kątach przewidziane jest na rok 2016. Dostrzegalny jest problem braku na terenie gminy otwartej infrastruktury sportowej – boisk i bieżni. W 2015 r. rozpoczęły się prace nad zaprojektowaniem i wybudowaniem kompleksu boisk i bieżni w Kołbieli.

Zdjęcie 20 Plac zabaw w Borkowie wybudowany z udziałem środków pomocowych PROW 2007-2013

Źródło: Urząd Gminy w Kolbieli

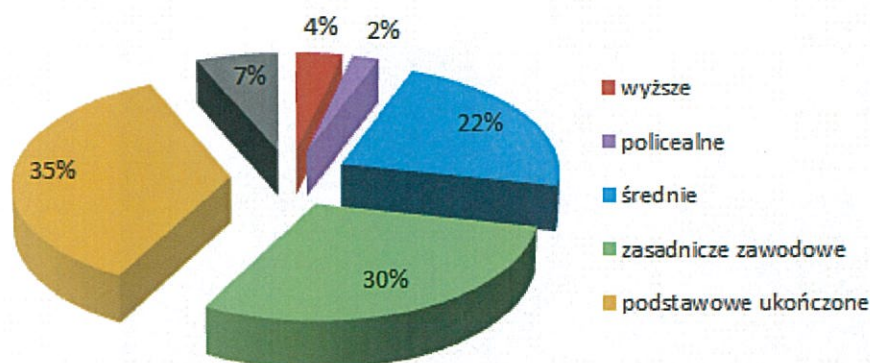
8. Uwarunkowania społeczne

9.1. Poziom wykształcenia

W roku 2002 struktura wykształcenia mieszkańców kształtowała się w sposób niekorzystny dla gminy. Ludność gminy charakteryzował stosunkowo niski poziom wykształcenia w stosunku do danych dla powiatu otwockiego czy województwa mazowieckiego. Najwięcej osób posiadało wykształcenie podstawowe – 35% mieszkańców oraz zasadnicze zawodowe – 30%. Tylko 4% mieszkańców gminy to osoby posiadające dyplom ukończenia szkoły wyższej (na podstawie danych GUS – Narodowy Spis Powszechny 2002) .

Wykres 3. Struktura wykształcenia mieszkańców gminy Kołbiel w roku 2002.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych

9.2 Bezrobocie

Analiza przemian demograficznych na obszarze gminy Kołbiel każe wnioskować, że warunki dla rozwoju obszaru są niejednoznaczne.

Populacja gminy Kołbiel przez ostatnie 4 lata nie ulegała znacznym zmianom oscylując wokół 8 .100 osób, z nieznaczną przewagą liczebną kobiet (50,6%). Korzystna jest struktura wiekowa ludności (przewaga osób w wieku przedprodukcyjnym nad ludnością w wieku poprodukcyjnym).

Jednym z poważnych zagrożeń dla rozwoju gminy jest problem bezrobocia. Zmniejszanie zatrudnienia w rolnictwie istotnie wpływa na wysokość stopy bezrobocia. W 2014 r. zarejestrowanych w PUP w Otwocku było 198 bezrobotnych, o 44 mniej niż w 2013 roku. Należy jednak pamiętać, że statystyki publiczne nie uwzględniają charakterystycznego dla obszarów wiejskich bezrobocia ukrytego. Gmina Kołbiel od kilku lat zaliczana jest do obszarów zagrożonych bezrobociem strukturalnym. Czynnikiem pogłębiającym skalę problemu jest wynikająca z wyżu demograficznego duża liczba osób wchodzących w wiek produkcyjny. Należy również zauważyć, że bliskość aglomeracji warszawskiej i związane z tym możliwości podjęcia pracy poza obszarem gminy z jednej strony wpływają korzystnie na aktywność zawodową mieszkańców, ale jednocześnie są głównym czynnikiem opuszczania gminy przez młodych i wykształconych ludzi, co powiększa skalę migracji.

Niekorzystna sytuacja demograficzna oraz problemy rynku pracy mają wpływ na spadek

atrakcyjności osadniczej gminy, co odzwierciedla rosnące stopniowo ujemne saldo migracji. Znajduje to odzwierciedlenie także w obniżeniu tempa społecznego i ekonomicznego rozwoju regionu. Aby poprawić sytuację w tym zakresie i odwrócić negatywne trendy, władze gminy muszą zadbać o atrakcyjność tego obszaru. Szczególnie istotne jest podjęcie działań związanych z zapewnieniem podstawowej infrastruktury technicznej i społecznej, a także rozwój inwestycji skutkujący wzrostem miejsc pracy.

Urząd Pracy w Otwocku informuje, iż stopa bezrobocia w powiecie otwockim na koniec października 2015 roku wyniosła 7,0 % z czego w Gminie Kołbiel 153 osoby co stanowi 5 % ogólnej liczby bezrobotnych w Powiecie Otwockim .

9.3 Przeciwdziałanie patologiom społecznym

Instytucją działającą na rzecz rozwiązywania problemów społecznych na terenie Gminy jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej „pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwycięzenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości” oraz „pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwienia im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka”.

W związku z tym należy właściwie oceniać możliwości lokalnego systemu pomocy społecznej i jego rozwoju zgodnie ze zmieniającymi się potrzebami społecznymi poprzez:

I. Prowadzenie systematycznej analizy istniejących problemów społecznych.

1. Systematyczny monitoring problemów społecznych realizowany przez pracowników Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.
2. Systematyczna analiza zasobów finansowych przeznaczonych na realizację zadań własnych i zleconych.
3. Coroczne informowanie radnych i decydentów o istniejących potrzebach i kwestiach społecznych.

4. Analiza świadczonej pomocy ze względu na efektywność i właściwość adresatów.
5. Ciągłe podnoszenie kwalifikacji przez kadrę pomocy społecznej w celu lepszego rozpoznawania i reagowania na pojawiające się kwestie społeczne.
6. Systematyczny monitoring istniejących i rozpoczynających się programów celowych i funduszy służący ewentualnemu pozyskiwaniu środków zewnętrznych na rozwiązywanie lokalnych potrzeb społecznych.

II. Tworzenie lokalnego systemu polityki i opieki nad dzieckiem i rodziną.

Dysfunkcje opiekuńczo-wychowawcze w rodzinach rzutują na wszechstronny rozwój dzieci i młodzieży, dlatego istnieje potrzeba podejmowania profesjonalnych działań w celu rozwiązywania pojawiających się trudności.

1. Systematyczna praca socjalna z rodzinami z problemem opiekuńczo-wychowawczym polegająca na:
 - diagnozie deficytów w zakresie pełnienia ról rodzicielskich, wydolności opiekuńczo-wychowawczej, zaniedbań względem dzieci,
 - diagnozie – ocenie sytuacji dziecka w rodzinie, środowisku szkolnym, rówieśniczym.
2. Pomoc materialna dla rodzin pozostających w trudnej sytuacji ekonomicznej realizowana przez Ośrodek Pomocy Społecznej:
 - a. z systemu pomocy społecznej,
 - b. z systemu świadczeń rodzinnych.
3. Przydzielenie asystenta rodziny – praca z rodzinami w ich środowisku domowym, pomoc w realizacji codziennych obowiązków.
4. Stworzenie świetlicy środowiskowej, oferującej pomoc dzieciom z rodzin z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi poprzez: dożywianie, właściwą opiekę pedagogiczną, pomoc w rozwiązywaniu trudności szkolnych, możliwość konstruktywnego spędzania czasu wolnego, nabywanie przez dzieci różnych umiejętności społecznych koniecznych do samodzielnego funkcjonowania w dorosłym życiu.

5. Współpraca z istniejącymi w powiecie jednostkami zapewniającymi opiekę dla dzieci.
6. Współpraca z wymiarem sprawiedliwości właściwym ze względu na położenie gminy, w szczególności:
 - a. sądem rodzinnym,
 - b. kuratorami sądowymi dla dzieci i młodzieży.
7. Współuczestnictwo w kampaniach medialnych i informacyjnych organizowanych przez inne podmioty pomocy społecznej (PCPR, ROPS, inne).
8. Systematyczne współdziałanie Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej z placówkami oświatowymi w celu bieżącej analizy sytuacji dzieci i młodzieży uczęszczającej do szkół, a w szczególności przeciwdziałanie pojawiającym się patologiom oraz dofinansowanie działań naprawczych prowadzonych przez szkoły, w tym dożywiania dzieci.
9. Wspieranie działań mających na celu utworzenie na terenie gminy mieszkań socjalnych przeznaczonych w szczególności dla rodzin w kryzysie, samotnych matek i osób pozbawionych dachu nad głową.
10. Dożywianie dzieci i młodzieży z rodzin zagrożonych ubóstwem, wykluczeniem społecznym i marginalizacją.
11. **Udzielanie rodzinom pomocy psychologicznej, prawnej i społecznej.**
12. **Podjęcie działań we współpracy z Komisariatem Policji i innymi instytucjami, w celu przeciwdziałania i ograniczania zjawiska przemocy w rodzinie.**
13. **Działania Zespołu Interdyscyplinarnego mające na celu pomoc osobom, rodzinom i środowiskom w przezwyciężeniu ich dysfunkcji związanych ze zjawiskiem przemocy.**

III. Tworzenie skutecznego systemu wsparcia na rzecz osób bezrobotnych.

Bezrobocie dosięgające mieszkańców Gminy uniemożliwia im realizację celów osobistych i zawodowych oraz pogłębia strefę ubóstwa, aby temu zapobiec należy podjąć następujące kierunki działania:

1. Stała współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w Otwocku w zakresie monitorowania i rozwiązywania problemu bezrobocia na terenie gminy:
 - a. organizacja prac interwencyjnych, robót publicznych, staży absolwenckich i prac

- społecznie- użytecznych,
 - b. promowanie i organizowanie szkoleń, skierowanych do osób długotrwale bezrobotnych i kobiet,
 - c. propagowanie działań zmierzających do przekwalifikowywania się osób długotrwale bezrobotnych,
2. Objęcie pracą socjalną osób długotrwale bezrobotnych, tak by zachęcać je do systematycznego poszukiwania zatrudnienia. W szczególności należy dążyć do udzielenia osobom bezrobotnym wszechstronnej pomocy w zakresie: poradnictwa, zapoznania z aktywnymi technikami poszukiwania pracy.
 3. Objęcie pomocą materialną rodzin dotkniętych problemem bezrobocia.
 4. Stworzenie we współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy banku ofert pracy (pośrednictwo i informacja), na bieżąco aktualizowanego.

IV. Rozwijanie zintegrowanego systemu wsparcia na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych.

Ponieważ pogarszająca się sytuacja materialna osób starszych, samotnych, niepełnosprawnych i chorych, skutecznie ogranicza im samodzielny, pełny i czynny udział w życiu społecznym, rozwinięcie systemu wsparcia będzie możliwe poprzez:

1. Diagnoza potrzeb ludzi starszych i niepełnosprawnych oraz dążenie do ich zaspokajania.
2. Utrzymanie osób niepełnosprawnych i starszych w miejscu ich zamieszkania, w szczególności poprzez:
 - a. propagowanie aktywnego i zdrowego stylu życia,
 - b. ułatwienie kontaktu z placówkami rehabilitacyjnymi,
 - c. uwrażliwianie społeczności lokalnej na potrzeby osób starszych i niepełnosprawnych,
 - d. rozwijanie usług opiekuńczych,
 - e. tworzenie i prowadzenie placówek wsparcia dziennego o charakterze półstacjonarnym,
 - f. rozwój pracy socjalnej i działań na rzecz integracji społecznej i partycypacji osób

starszych i niepełnosprawnych w życiu społecznym.

3. Wsparcie materialne dla osób samotnych, w podeszłym wieku i osób niepełnoprawnych.
4. Współdziałanie z PFRON, PCPR w Otwocku i organizacjami pozarządowymi dla skutecznego rozwiązywania problemów osób niepełnosprawnych.

V. Budowanie zintegrowanego systemu polityki i rozwiązywania problemów uzależnień.

Uzależnienie od alkoholu i środków psychoaktywnych jest problemem społecznym, który przyczynia się do powstawania negatywnych zjawisk ograniczających wydolność rodzin nimi dotkniętych. Aby zapobiec tym negatywnym zjawiskom szerzącym się w środowisku, każdego roku przez Radę Gminy uchwalany jest Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomani, zawierający szczegółowe działania tj. realizatorów, partnerów, środki finansowe w tym zakresie.

VI. Rozwój wolontariatu na terenie Gminy.

Rozwój działalności wolontariuszy w gminie przyczyni się do wspomagania i rozwiązywania lokalnych problemów społecznych. Realizacja tego celu wymaga propagowania i rozwijania wśród społeczności lokalnej idei samopomocy, odpowiedzialności i uczestnictwa w zaspokajaniu ludzkich potrzeb.

9.4 Współpraca gminy z organizacjami pozarządowymi

Na terenie gminy najliczniejszą grupę organizacji pozarządowych stanowią jednostki ochotniczej straży pożarnej w liczbie 10. Jednostki ochotniczej straży pożarnej są wspierane środkami budżetowymi gminy w zakresie zakupu sprzętu i wyposażenia oraz jego utrzymania.

Istotną rolę odgrywają 2 kluby sportowe działające w formie stowarzyszeń, które jako jedyne od początku funkcjonowania w gminie Programu współpracy z organizacjami pozarządowymi realizują na jego podstawie zadania publiczne w zakresie sportu. Jedno z tych stowarzyszeń realizowało również dla gminy projekt dotyczący organizacji cyklu imprez sportowych współfinansowany w ramach PROW 2007-2013, działanie Małe projekty.

W zakresie kultury aktywnie działa Fundacja Moniki Gawrylak Na Rzecz Rozwoju Osobistego

„Być więcej”, działająca w pałacu w Rudnie, która organizuje od roku 2012 cykliczne letnie koncerty i wernisaże artystyczne w parku pałacowym.

Pozostałe organizacje pozarządowe w ostatnim czasie wykazują coraz mniejszą aktywność. Być może ożywienie ich działalności nastąpi na skutek preferencyjnych warunków w sięganiu po granty w ramach PROW 2014-2020. Pozytywnym byłoby również większe niż do tej pory (2 organizacje) włączenie się organizacji pozarządowych w konsultacje Programu współpracy z organizacjami pozarządowymi.

Zdjęcie 21 Obchody 90-lecia OSP Rudzienko

Źródło: Urząd Gminy

II. POWIĄZANIE PROJEKTU/ÓW Z INNYMI DZIAŁANIAMII REALIZOWANYMI NA TERENIE GMINY/POWIATU/WOJEWÓDZTWA

Gmina Kołbiel jest w trakcie realizacji, bądź też już zrealizowała w ostatnich latach ze środków własnych i w oparciu o zewnętrzne źródła finansowania zadania o charakterze infrastrukturalnym, w zakresie projektów i opracowań oraz wsparcia i rozwoju jednostek podrzędnych w gminie Kołbiel.

Tabela 10

Zadania realizowane w oparciu o środki własne i zewnętrzne

L.p.	Zadanie	Czas realizacji	Wysokość i źródło pozyskanych środków
Budowy i modernizacje infrastruktury			
1.	Modernizacja i budowa sieci wodociągowej w miejscowościach: Sępochwów i Głupianka	2015	środki własne
2.	Przebudowa drogi gminnej – ulica Słoneczna w Kątach	2015	środki własne
3.	Budowa sieci kanalizacji sanitarnej w Borkowie, Rudnie i Kołbieli	2015	środki własne / środki pomocowe UE
4.	Budowa sieci kanalizacji sanitarnej w Rudzienku i Rudnie	2015-2018	środki własne / środki pomocowe UE
5.	Wykup gruntu z przeznaczeniem na rów odwadniający drogę w Kątach	2015	środki własne
6.	Odbiór i utylizacja eternitu z terenu gminy Kołbiel	2015 – 2022	środki własne / WFOŚiGW
7.	Przebudowa drogi w miejscowości Władzin	2015 – 2017	środki własne / środki unijne
8.	Remont drogi gminnej w miejscowości Karpiska – ulica Słoneczna	2015	środki własne
9.	Położenie nakładki asfaltowej na drodze gminnej w miejscowości Gózd	2015	środki własne / Gmina Celestynów
10.	Remont ulicy Starowiejskiej w Kołbieli	2015	środki własne
11.	Remont chodnika przy ulicy Kościuszki i Stefczyka w Kołbieli	2015-2016	środki własne
12.	Remont placu targowego w Kołbieli	2015 - 2017	środki własne / środki unijne
13.	Budowa placów zabaw w miejscowości: Kołbiel, Kołbiel – przedszkole, Chrząszczówka, Gózd, Radachówka,	2015-2017	środki własne / Urząd Marszałkowski / środki pomocowe UE

14.	Remont placów zabaw na terenie gminy Kołbiel	2015 – 2022	środki własne / Urząd Marszałkowski / środki pomocowe UE
15.	Wyposażenie siłowni zewnętrznych – place rekreacyjne dla dorosłych na terenie gminy Kołbiel	2015 – 2022	Środki własne / środki unijne
16.	Modernizacja drogi powiatowej SęPOCHÓW – Borków – Rudno	2015-2020	środki własne gminy / środki własne Powiatu Otwockiego / środki pomocowe UE
17.	Zakup wiat przystankowych w miejscowościach gminnych	2015 – 2022	Środki własne
18.	Przebudowa drogi gminnej w miejscowości Lubice II	2015-2017	środki własne / środki unijne
19.	Rewitalizacja płyty Rynku w Kołbieli	2015-2017	środki własne / środki pomocowe UE
20.	Przebudowa drogi gminnej Kołbiel - Borków	2016	środki własne / środki pomocowe UE
21.	Przebudowa drogi gminnej Skorupy - Stara Wieś II	2016	środki własne / środki unijne
22.	Wykonanie chodnika ulicznego w miejscowości Człkówka	2016-2018	środki własne
23.	Modernizacja oświetlenia ulicznego w gminie Kołbiel	2016 – 2017	środki własne / środki unijne
24.	Budowa boisk sportowych i bieżni w Kołbieli – tereny sportowo – rekreacyjne	2016-2019	środki własne / Urząd Marszałkowski / środki pomocowe UE
25.	Przebudowa ulicy Akacyjnej i Nauczycielskiej w Kołbieli	2016-2017	środki własne / środki unijne
26.	Budowa chodnika przy drodze powiatowej w miejscowości Chrosna, Sufczyn, Wola Sufczyńska, Gadka, Kąty, Rudzienko, Teresin	2016-2022	środki własne / środki Powiatu Otwockiego /
27.	Przebudowa ulicy Słonecznej w Kołbieli	2017	środki własne / środki pomocowe UE
28.	Nadanie nazw ulic w miejscowości Człkówka	2017	środki własne / środki mieszkańców
29.	Rozbudowa SUW w Bocianie	2017-2018	środki własne / WFOŚiGW
30.	Przebudowa ulicy Orzechowej w Kołbieli	2017	środki własne / środki pomocowe UE
31.	Przebudowa ulicy Targowej w Kołbieli – III etap	2018	środki własne / Środki pomocowe UE
32.	Przebudowa drogi gminnej Oleksin – Rudno	2018	środki własne / Urząd Marszałkowski / środki pomocowe UE
33.	Przebudowa ulicy Gościniec w Gadce	2018	środki własne / środki pomocowe UE
34.	Przebudowa drogi gminnej Dobrzyniec – SęPOCHÓW	2018	Środki własne / środki pomocowe UE

35.	Remont dróg gminnych w miejscowości Rudno	2018 - 2022	środki własne / środki pomocowe UE
36.	Remont dróg gminnych w miejscowości Rudzienko	2018 - 2022	środki własne / środki pomocowe UE
37.	Rozbudowa oczyszczalni ścieków w Kolbieli	2018 – 2019	środki własne / Wojewódzki FOŚiGW
38.	Remont drogi gminnej w Sufczyńcu (Sokoły – Wilcarz)	2018-2019	Środki własne / środki pomocowe UE
39.	Remont drogi gminnej Głupianka – Podgórzno	2019	Środki własne / środki pomocowe UE
40.	Remont drogi gminnej w Woli Sufczyńskiej	2019	środki własne / Urząd Marszałkowski / środki pomocowe UE
41.	Remont drogi gminnej w miejscowości Głupianka	2019	środki własne / Urząd Marszałkowski / środki pomocowe UE
42.	Modernizacja oświetlenia ulicznego w Gminie Kolbiel	2019 - 2020	Środki własne / środki unijne
43.	Remont ulic w Kątach	2019-2021	środki własne / Urząd Marszałkowski / środki pomocowe UE
44.	Remont drogi gminnej w miejscowości Karpiska	2019-2020	środki własne / Urząd Marszałkowski/środki pomocowe UE
45.	Remont drogi gminnej Człekówka – Karpiska	2019	Środki własne / środki pomocowe UE
46.	Remont drogi gminnej Nowa Wieś – Sępołów	2020	środki własne / środki pomocowe UE
47.	Remont drogi gminnej Siwianka – Kruszuwice	2020	Środki własne / środki pomocowe UE
48.	Budowa sieci wodociągowej i kanalizacyjnej w Kolbieli (tereny po scaleniu)	2020-2021	środki własne / Urząd Marszałkowski / środki pomocowe UE
49.	Remont drogi gminnej w Chrośnie (do stacji PKP)	2020	Środki własne / środki pomocowe UE
50.	Remont drogi gminnej Bocian – Gózd	2021	Środki własne / środki pomocowe UE

Projekty i opracowania

1.	Opracowanie projektu technicznego na remont drogi gminnej Skorupy – Stara Wieś II	2015	środki własne
2.	Opracowanie projektu technicznego na remont drogi gminnej w Człekówce	2015	środki własne
3.	Opracowanie projektu technicznego modernizacji oświetlenia ulicznego w Gminie Kolbiel	2015	Środki własne

4.	Opracowanie studium i MPZP gminy Kolbiel	2015 – 2022	Środki własne
5.	Opracowanie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego – tereny scalone w miejscowości Kolbiel	2015-2016	środki własne
6.	Opracowanie projektu technicznego na przebudowę ulicy Akacyjowej w Kolbieli	2015	środki własne
7.	Opracowanie projektu technicznego na przebudowę ulicy Nauczycielskiej w Kolbieli	2015	środki własne
8.	Opracowanie projektu technicznego na remont drogi gminnej w miejscowości Władzin – etap IV	2015	środki własne
9.	Opracowanie projektu technicznego sieci wodociągowej w miejscowości SęPOCHÓW i Głupianka	2015	środki mieszkańców
10.	Opracowanie projektu technicznego zjazdu do osiedla w Kolbieli (tereny scalone)	2015	środki własne
11.	Opracowanie dokumentacji technicznej budowy boisk i bieżni na terenach sportowo – rekreacyjnych w Kolbieli	2015	środki własne
12.	Opracowanie dokumentacji remontów świetlic wiejskich w gminie Kolbiel	2015-2020	środki własne
13.	Opracowanie dokumentacji remontu strażnic OSP na terenie gminy Kolbiel	2015-2020	środki własne
14.	Opracowanie dokumentacji przebudowy ulicy Słonecznej w Kolbieli	2016	Środki własne
15.	Wykonanie dokumentacji chodnika przy drodze gminnej w Człękówce	2016	Środki własne
16.	Opracowanie dokumentacji przebudowy ulicy Orzechowej w Kolbieli	2016	Środki własne
17.	Scalania gruntów budowlanych w miejscowości Kolbiel (w stronę Władzina)	2016 – 2017	Środki własne / środki mieszkańców
18.	Opracowanie projektu technicznego na remont drogi gminnej w Sufczyńcu (Sokóły – Wilczarz)	2017	Środki własne
19.	Opracowanie projektu technicznego na przebudowę drogi gminnej Oleksin – Rudno	2017	środki własne
20.	Opracowanie projektu technicznego na remont ulicy Gościniec w Gadce	2017	środki własne
21.	Opracowanie projektu technicznego na remont drogi gminnej Dobrzyńcu – SęPOCHÓW	2017	środki własne
22.	Wykonanie dokumentacji termomodernizacji SP w Rudzienku	2017	Środki własne
23.	Wykonanie dokumentacji przebudowy ulic w Rudnie	2017-2019	Środki własne

24.	Wykonanie dokumentacji przebudowy ulic w Rudzienku	2017-2019	Środki własne
25.	Opracowanie projektu technicznego modernizacji oświetlenia ulicznego w Gminie Kołbiel	2018	Środki własne
26.	Opracowanie projektu technicznego na remont drogi gminnej Głupianka – Podgórzno	2018	środki własne
27.	Opracowanie projektu technicznego na remont drogi gminnej w miejscowości Wola Sufczyńska	2018	środki własne
28.	Opracowanie projektu technicznego na remont drogi gminnej Człekówka – Karpiska	2018	Środki własne
29.	Opracowanie projektu technicznego na remont drogi gminnej w Głupiance	2018	Środki własne
30.	Wykonanie dokumentacji projektowej remontu ulic w Kątach	2018-2019	Środki własne
31.	Opracowanie projektu technicznego na remont drogi gminnej w miejscowości Karpiska	2018-2019	środki własne
32.	Wykonanie dokumentacji budowy Sali sportowej przy SP w Rudzienku	2018	Środki własne
33.	Wykonanie dokumentacji termomodernizacji Ośrodka Zdrowia w Kołbieli	2018	Środki własne
34.	Opracowanie projektu technicznego remontu drogi gminnej Nowa Wieś – SęPOCHÓW	2019	środki własne
35.	Opracowanie dokumentacji projektowej remontu drogi Siwianka – Kruszuwicz	2019	środki własne
36.	Wykonanie dokumentacji projektowej sieci wodociągowej i kanalizacyjnej dla nowych terenów scalonych w kołbieli	2019	Środki własne
37.	Opracowanie projektu technicznego na remont drogi gminnej w Chrośnie (do stacji PKP)	2019	Środki własne
38.	Opracowanie projektu na budowę świetlicy wiejskiej w Bocianie	2020	Środki własne
39.	Opracowanie projektu technicznego na remont drogi gminnej Bocian - Gózd	2020	Środki własne

Wsparcie i rozwój jednostek podrzędnych w Gminie Kołbiel

1.	Zakup karetki pogotowia dla SPZOZ w Kołbieli	2015	środki własne
2.	Zakup wyposażenia dla jednostek OSP w Gminie Kołbiel	2015 – 2020	środki własne / Urząd Marszałkowski / Zarząd Wojewódzki OSP

3.	Remont świetlic wiejskich w Karpiskach, Podgórznium, Woli Sufczyńskiej, Rudnie, Kątach, Sępochowie, Władzinie, Gadce, Sufczyniu, Rudzienku, Karpiskach, Teresinie, Chrośnie, Człekówce, Dobrzyńcu, Głupiance, Radachówce, Skorupach,	2015 – 2020	Środki własne / środki unijne
4.	Remont remiz strażackich w miejscowości Gadka, Lubice, Kąty, Teresin, Rudno, Rudzienko, Kolbiel, Sępochowie, Sufczyniu,	2015 – 2020	Środki własne gminy i jednostek OSP
5.	Budowa sali sportowej przy Szkole Podstawowej w Kątach.	2015 – 2016	środki własne / Urząd Marszałkowski / środki pomocowe UE
6.	Zakup samochodu strażackiego dla jednostek OSP w Gminie Kolbiel	2015-2020	środki własne / Urząd Marszałkowski / Zarząd Wojewódzki OSP
7.	Zakup wyposażenia świetlic wiejskich w Gminie Kolbiel	2015-2020	środki własne / Urząd Marszałkowski / środki pomocowe
8.	Wydanie albumu „Kolbielskie wycinanki”	2016	Środki własne / środki pomocowe UE
9.	Zakup samochodu strażackiego dla jednostki OSP Kolbiel	2017	środki własne / Urząd Marszałkowski / Zarząd Wojewódzki OSP
10.	Wydanie (reprint) książki „Historia Gminy Kolbiel”	2017	środki własne / środki pomocowe UE
11.	Wydanie (reprint) albumu „Kolbielszczyzna”	2018	środki własne / środki pomocowe UE
12.	Termomodernizacja Szkoły Podstawowej w Rudzienku	2018	środki własne / Urząd Marszałkowski / środki unijne
13.	Termomodernizacja budynku Ośrodka Zdrowia	2019-2020	środki własne / Urząd Marszałkowski / środki pomocowe
14.	Budowa hali sportowej przy Szkole Podstawowej w Rudzienku.	2019-2020	środki własne / Urząd Marszałkowski / środki pomocowe UE
15.	Budowa świetlicy wiejskiej w miejscowości Bocian	2020	środki własne / Urząd Marszałkowski / środki pomocowe

III. CELE WYZNACZONE W PLANIE ROZWOJU LOKALNEGO

Wyznaczone w ramach Planu Rozwoju Gminy cele to:

1. Rozwój zasobów ludzkich

- Powiększenie zdolności Gminy do utrzymania i tworzenia nowych miejsc pracy, zachęcenia do nowych inwestycji, wzrostu wartości zasobów Gminy oraz rozwinięcia bazy gospodarczej,
- Zwiększenie i poprawa jakości dostępu do informacji na rzecz przedsiębiorstw i mieszkańców z wykorzystaniem nowoczesnych technologii teleinformatycznych,
- Dostosowanie oferty edukacyjnej szkół do potrzeb rynku pracy.

2. Rozwój infrastruktury technicznej

- Budowa i modernizacja infrastruktury technicznej w zakresie: kanalizacji, wodociągów, oczyszczalni, dróg i chodników oraz modernizacja kotłowni , termomodernizacji budynków użyteczności publicznej

3. Rozwój obszarów wiejskich

- Poprawa warunków i jakości życia ludności zamieszkałej na obszarach wiejskich.

4. Poprawa stanu środowiska naturalnego, warunków życia mieszkańców i bezpieczeństwa publicznego

- Poprawa warunków mieszkaniowych,
- Przeciwdziałanie patologiom społecznym.
- Zwiększenie udziału energii pozyskiwanej z **odnawialnych źródeł energii**.

IV. SYSTEM WDRAŻANIA PLANU ROZWOJU LOKALNEGO GMINY KOŁBIEL

1. Finansowanie

Realizacja Planu Rozwoju Lokalnego Gminy Kołbiel uzależniona jest od wysokości pozyskanych środków krajowych jak i europejskich. Biorąc pod uwagę prognozę dopuszczalnej wysokości zobowiązań w poszczególnych latach i wysokość środków, jakie mogą być wydatkowane bezpośrednio z budżetu, możliwości finansowe Gminy wskazują, że na realizację przyjętych celów zabezpieczone zostanie od 36,37 % wkładu własnego w stosunku do uzyskanych środków europejskich.

Zakłada się również, że nie wykonanie wszystkich zadań w latach 2015-2020 powoduje przesunięcie ich realizacji na lata następne.

2. Zarządzanie

Funkcję Instytucji Zarządzającej i koordynującej realizację Planu Rozwoju Lokalnego Gminy Kołbiel będzie pełnił Wójt Gminy Kołbiel.

Zakres zadań Wójta obejmuje m.in.:

- zapewnienia zgodności realizacji Planu z obowiązującymi przepisami prawa, a w szczególności z zakresu zamówień publicznych, zasad konkurencji, ochrony środowiska, jak też zagwarantowanie przestrzegania zasad zawierania kontraktów publicznych,
- zbieranie danych statystycznych i finansowych na temat postępów wdrażania oraz przebiegu realizacji projektów w ramach Planu,
- zapewnienie przygotowania i wdrożenia planu działań w zakresie informacji i promocji Planu,
- przygotowanie rocznych ocen na temat wdrażania Planu,
- zbieranie informacji do rocznej oceny o nieprawidłowościach,
- dokonanie oceny po zakończeniu realizacji Planu.

3. Instytucja wdrażająca Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Kołbiel na lata 2015-2020

Wójt Gminy Kołbiel jako instytucja wdrażająca Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Kołbiel odpowiedzialny jest za:

- opracowanie dokumentacji przedsięwzięć,
- kontrolę formalną składanych wniosków, ich zgodności z procedurami i zapisami w Planie Rozwoju Lokalnego Gminy Kołbiel
- zapewnienie informowania o współfinansowaniu przez UE realizowanych projektów.

V. SPOSOBY MONITOROWANIA, OCENY I KOMUNIKACJI SPOŁECZNEJ

1. System monitorowania

Wójt Gminy będzie dokonywał corocznej oceny realizacji Planu Rozwoju Lokalnego, wraz z wnioskami dotyczącymi zmian i uzupełnień Planu, w terminie 6 miesięcy od zakończenia roku budżetowego poprzedzającego ocenę.

W przedkładanej radzie gminy ocenie powinny znaleźć się takie elementy jak:

- wykaz działań podjętych w ramach realizacji celów
- nakreślenie priorytetowych planów na przyszły rok
- propozycje ewentualnych zmian i uzupełnień do Planu Rozwoju Lokalnego Gminy Kołbiel .

2. Sposoby oceny Planu Rozwoju Lokalnego Gminy Kołbiel

Celem monitoringu realizacji Planu Rozwoju Lokalnego Gminy Kołbiel na lata 2015-2020 jest stworzenie mechanizmów służących :

*sprawdzeniu:

- czy przyjęte założenia są aktualne
- czy założone cele są realizowane,
- czy przyjęte rozwiązania przynoszą pożądany efekt,
- czy istnieje potrzeba aktualizacji lub zmiany celów i zadań,
- czy występują błędy w realizacji celów.

* określeniu:

- zmian w uwarunkowaniach rozwoju Gminy Kołbiel
- przeszkód w realizacji celów

- przyczyn nie osiągnięcia pożądanego efektu
- określenia sposobów wyeliminowania błędów w realizacji celów.

VI. PODSUMOWANIE

Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Kołbiel na lata 2015-2020 precyzuje kierunki działania i zadania dla władz samorządowych na ten sześcioletni okres. Polska jako członek Unii Europejskiej dostała niewątpliwą szansę na rozwój poprzez inwestowanie w oparciu o europejskie środki finansowe. Pozytywnie należy ocenić wykorzystanie funduszy i uczynić wszystko aby skuteczność pozyskiwania środków zewnętrznych na tym poziomie, co najmniej utrzymać.

Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Kołbiel na lata 2015 – 2020 należy jednak traktować go jako dokument, który będzie podlegał aktualizacji

**PRZEWODNICZĄCY
RADY GMINY**

Waldemar Kloch

VII. SPIS RYSUNKÓW

Rysunek 1. Położenie gminy Kołbiel na tle województwa mazowieckiego i powiatu otwockiego

Rysunek 2. Mapa gminy Kołbiel

Rysunek 3. Liczba mieszkańców gminy Kołbiel w roku 2013 w rozróżnieniu na poszczególne sołectwa.

Rysunek 4. Uproszczone kierunki kształtowania struktury przestrzennej gminy

Rysunek 5 „Obszary cenne przyrodniczo zlokalizowane na terenie gminy Kołbiel”.

VIII. SPIS ZDJĘĆ

Zdjęcie 1, 2. Dolina rzeki Świder.

Zdjęcie 3, 4. Kapliczka w miejscowości Bocian, Krzyż przydrożny w miejscowości Człkówka.

Zdjęcie 5 Pani Agnieszka Niwińska ze Stowarzyszenia Akademia Łucznicza, w autentycznym stroju pochodzącym z Władzina, prezentuje tkanie na krośnie podczas Dożynek Gminno –Parafialnych w Kołbieli w 2014 r.

Zdjęcie 6 Korowód dożynkowy podczas Dożynek Gminno-Parafialnych w Kołbieli w 2008 r.

Zdjęcie 7 Wycinaka wykonana przez Panią Marianne Kubajek z Rudna. Jedna z 253 wycinanek z gminnej kolekcję kołbielskiej wycinanki ludowej, eksponowanej w Urzędzie Gminy w Kołbieli.

Zdjęcie 8, 9. Zespół pałacowo-parkowy w Kołbieli.

Zdjęcie 10, 11. Pałac w zespole pałacowo-parkowym w Rudnie.

Zdjęcie 12, 13. Zespół dworski w Hucie Radachowskiej.

Zdjęcie 14, 15, 16, 17. Obiekty zlokalizowane w zespole kościoła pw. św. Trójcy

w Kołbieli (kościół, plebania, organistówka, szkoła ob. budynek nieużytkowany).

Zdjęcie 18. Kościół pw. MB Częstochowskiej w Radachówce.

Zdjęcie 19 Budynek Gminnego Przedszkola w Kołbieli oddany do użytku w 2014 r.

Zdjęcie 20 Plac zabaw w Borkowie wybudowany z udziałem środków pomocowych PROW 2007-2013

Zdjęcie 21 Obchody 90-lecia OSP Rudzienko

IX. SPIS TABEL I WYKRESÓW

Wykres 2. Liczba mieszkańców gminy Kołbiel w latach 1995-2014.

Wykres 2. Udział podmiotów gospodarczych w zależności od działu gospodarki w roku 2014.

Wykres 3. Struktura wykształcenia mieszkańców gminy Kołbiel w roku 2002.

Tabela 4. Liczba ludności poszczególnych sołectw, stan na rok 2013.

Tabela 5. Wykaz obiektów zabytkowych wpisanych do rejestru zabytków nieruchomości województwa mazowieckiego.

Tabela 6. Wykaz obiektów zabytkowych wpisanych do wojewódzkiej ewidencji zabytków.

Tabela 4. Liczba podmiotów gospodarki narodowej wg rejestru REGON w roku 2014.

Tabela 5. Liczba zatrudnionych pracowników w podmiotach gospodarki narodowej wg rejestru REGON w roku 2012.

Tabela 6. Liczba podmiotów gospodarki narodowej wg rejestru REGON dla działów PKD 2007 w roku 2014.

Tabela 7. Liczba dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w wieku 3-6 lat.

Tabela 8. Szczegółowe dane dotyczące szkół podstawowych na terenie gminy Kołbiel.

Tabela 9. Szczegółowe dane dotyczące gimnazjum w gminie Kołbiel.

Tabela 10 Zadania realizowane w oparciu o środki własne i zewnętrzne